

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY – BIRŽELIS – JUNE 16, 2022 • Vol. CXIII NR. 47

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-15-2022

Atminties balsas – vis garsesnis

Minint Gedulo ir vilties dieną, prie Lietuvoje pradėtos akcijos „Ištark, išgirk, išsaugok“ jau ne pirmus metus prisideda ir šiapus Atlanto gyvenantys tautiečiai. Tremtinių ir politinių kalinių vardai, jų gyvenimo istorijos skamba Čikagoje, Los Angeles, Washingtono ir kitur. JAV sostinėje šis birželis pažymėtas dar vienu svarbiu įvykiu – čia atidarytas Komunizmo aukų muziejus, prie kurio kūrimo aktyviai prisideda ir Lietuva.

– 12–13 psl.

Gegužinėje susirinko kelios savanorių kartos

Netrukus 25-erių veiklos metų sukaktį pažymėsi organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ savanoriai ir rėmėjai turi kuo pasidžiaugti. Tai ir nuveikti bei planuojami darbai, ir žmonės, kurie, dirbdami patys, moka į savo greitas patraukti ir jaunimą. Neseniai Lemonte, Ateitininkų namuose surengtoje gegužinėje susirinko net kelios savanorių kartos, kurias vienija tauri veikla.

Pasakojimas apie šią gegužinę – 4 psl.

„Draugo“ redakcijoje – pokalbis apie sparnuotas sielas

Jau daugelį metų tęsiama tradicija: iš Lietuvos atvykę svečiai – menininkai, politikai, įvairaus rango valstybės ir jos institucijų bei daugelio organizacijų atstovai, o neretai ir privatus asmenys aplanko „Draugo“, ilgiausiai pasaulyje leidžiamo lietuviško laikraščio redakciją. Šią tradiciją pratęsė ir Lietuvos aviacijos muziejaus vadovas, fotomenininkas Min-daugas Kavaliauskas.

Apie redakcijoje surengtą jo susitikimą su visuomene – 5 psl.

Mes turime skaityti, kad suteiktume džiaugsmo savo sieloms – *George Orwell*

NUOMONĖS IR KOMENTARAI

Kodėl Joe Biden vėl sako netiesą

GINTARAS VIŠOCKAS

Lietuvos informacinė agentūra ELTA prieš keletą dienų paskelbė, esą JAV prezidentas Joe Biden priekaištauja Ukrainos prezidentui Volodymyrui Zelenskui, jog šis karo išvakarėse „nenorėjo girdėti Washingtono perspėjimų apie Rusijos invazijos grėmę“. ELTA taip pat publikuoja štai tokią J. Biden pastabą: Amerika dar gerokai prieš vasario 24-ąją turėjo duomenų, kad Rusija rengiasi užpulti Ukrainą, „tačiau to nenorėjo girdėti nei V. Zelenskis, nei kiti Ukrainos vadovai“.

Šie JAV prezidento kaltinimai – neteisingi, nepagrįsti. Pirmiausia žvelkime plačiau. Jei esame sąžiningi, turime pripažinti, jog Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas – Vakarų augintinis, Vakarų kūdikis. V. Putiną išaugino būtent JAV ir Europa, pataikaudamos Kremliaus diktatoriui keletą dešimtmečių „visur ir visada“. V. Putiną kvietė į aukščiausio lygio susitikimus, su juo mezgė prekybinius ryšius, jam atleisdavo išpuolius prieš kaimynines šalis. Net ir popiežius Pranciškus kadaise sutiko būti pažemintas drauge su visa savo tikinčiųjų bendruomene, kai net du sykius kantriai laukė beveik valandą vėluojančio Rusijos vadovo. Šventasis Tėvas pasielgė neapgalvotai ir tuomet, kai V. Putinui avansu įteikė Taikos angelo medalioną.

Taip, kai kurie Vakarų lyderiai manė, jog darydami politinių ir ekonominių nuolaidų galų gale pasotins V. Putino imperišką ambicijas. Girdi, šis diktatorius vieną sykį pats sustos, tereikia jam padovanoti dar gabaliuką gruzinų ar ukrainiečių žemių. Kitiems vakariečiams, pripažinkime, tiesiog buvo nusispjaut į Kremliaus siautėjimus tarptautinėje arenoje: jei mūsų nepuola, tai ir užtenka. O į sąkartvelų, ukrainiečių skausmus – nusišvilpt. Svarbiausia, kad benzinai būtų pigūs ir pigi nafta lietuši į vamzdžius.

Ir vieni, ir kiti – labai kalti. Vieni – dėl savo primityvumo, neišmanymo, kiti – dėl cinizmo, kurių šlykščiai pridengia lozungais apie demokratiją. Noriu pabrėžti: jų rankos taip pat suteptos žuvusiųjų per Rusijos agresijas žmonių krauju.

Kad būtų dar aiškiau, palyginkime Šiaurės Korėjos ir Rusijos vadovų elgesį. Šiaurės Korėjos banditas – daug sykių padoresnis už V. Putiną. Mat korėjietis kol kas skriaudžia tik savus, kai V. Putinas žudo ir savus, ir kaimynines tautas. Todėl su V. Putinu turėjome bendrauti kur kas griežčiau nei su Šiaurės Korėjos išsigimėliu. Bet – viskas atvirksčiai.

Tad J. Biden, žvelgiant plačiau, negali būti teisus. Dar 2014-aisiais metais Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė pavadino Rusiją „terroristine valstybe“, pabrėžė, jog Rusijai, jei ji nebus sustabdyta, neužteks Ukrainos. Vaizdžiai tariant, 2014-aisiais metais ponas J. Biden galėjo atskubėti į Vilnių – paprašyti D. Grybauskaitės konsultacijų. Tačiau neatskrido, neprašė patarimų.

Beje, J. Biden neteisus ir siaurąja prasme.

Peržvelkite Marko Feigino videointerviu su Ukrainos prezidento administracijos kariniu patarėju Oleksijumi Arestovyčiumi, kuriame pasakojama

istorija, kaip „išprievartauta mergina buvo apkaltinta esanti pati kalta, nes ryšėjo per daug trumpą sijoną“. Taigi O. Arestovyčius teigia, jog 2021-ųjų metų spalio mėnesį Ukrainos žvalgybos vadovas Kyrylas Budanovas pareiškė: karas su Rusija neišvengiamas, Rusija tikrai puls Ukrainą, veršis į Ukrainą iš visų pusių. K. Budanovas tai pareiškė viešai, atvirai. Neslėpė šios informacijos.

Tų pačių 2021 metų gruodžio 3 dieną Ukrainos gynybos ministras Oleksijus Reznikovas viešai, atvirai pasakė: Rusija tikrai puls, todėl mums verkiant reikia vakarietiško ginklo, taip pat būtina, kad Vakarai įvestų Rusijai perspėjančias ekonomines sankcijas.

Pasak O. Arestovyčiaus, tokių viešų pareiškimų 2021-ųjų pabaigoje yra paskelbęs ir Ukrainos prezidentas V. Zelenskis, kiti aukšto rango Ukrainos politikai. Bet 2021-ųjų spalio – 2022-ųjų sausio mėnesiais Ukraina iš Vakarų nesulaukė nė menkiausio ginklo. 2021-ųjų lapkritį Ukraina maldaute maldaute „Stinger“, „Jawelin“, o Vakarai, įskaitant Washingtoną, nesileido net į derybas dėl ginkluotės ir nė nemanė taikyti Rusijai jokių sankcijų. Karinės žvalgybos specialisto O. Arestovyčiaus teigimu, karo išvakarėse „iš JAV ukrainiečiai sulaukė tik 10 proc. to, ko prašė“. Daug tai ar mažai?

O. Arestovyčius neneigia, kad Vakarai šiandien padeda Ukrainai. Jei ne Vakarų pagalba, dabar mūsų šiai griaudėtų tikriausiai ne tik Donecke, bet ir dėl

Kyjivo, Lvivo. Bet JAV padarė tris grubias klaidas. O. Arestovyčius įvardino jas: pervertino Afganistano kariuomenę, esą ši sugebės keletą metų sėkmingai priešintis talibams; neįvertino ukrainiečių karių, esą Rusijos armada juos palauž per keletą parų; pervertino Rusijos kariuomenę, girdi, rusų kariškiai – vos ne antroji jėga pasaulyje. Vadovaudamiesi šiomis savo klaidingomis išvaizdomis Vakarai klaidingai konstravo savąją „užsienio politiką“ – vis tiek teks šnekėtis su V. Putinu.

Minėtoje laidoje O. Arestovyčius dar teigė: jei atėjo metas atvirai ir sąžiningai klausimams, tai ir kalbėkime „avirai bei sąžiningai“. Pavyzdžiui, kodėl JAV tiekia ginklus Ukrainai vangiai net dabar, kai akivaizdu, jog V. Putino karinės gaujos nėra tokios stiprios, kaip dedasi? Jei Ukraina šiandien gautų tai, ko prašo, karą būtų galima užbaigti labai greitai. O kiekviena uždelsta diena – tai maždaug 100 žuvusių ukrainiečių karių. Nejaugi Washingtonas nenori, kad karas būtų kuo greičiau užbaigtas? Kodėl Estija sugebėjo atiduoti Ukrainai net 30 proc. savosios ginkluotės, o kitos valstybės – nesukrapšto nė procento? Kodėl Ispanijai panorus padovanoti Ukrainai net 40 modernių vokiškų tankų, Berlynas, remiantis vokiškais leidiniais, tokio leidimo nedavė? Kodėl Vokietija, prasidėjus karui, įliejo į Rusijos ekonomiką net 6 milijarus eurų? Kodėl Italija perša Kyjivui kažin kokius į Ukrainos kapituliaciją panašius taikos pasiūlymus? Kodėl Prancūzijos prezidentas šaukia, jog turės prabėgti dešimtmečiai, kol Ukraina bus priimta į Europos Sąjungą?

Klausimų, į kuriuos nėra atsakymų, – tikrai daug...

Vakarai apie Rusijos grasinimus Lietuvai: tai reikia vertinti rimtai

Valdančiajai partijai „Vieningoji Rusija“ priklausantis deputatas Jevgenijus Fiodorovas Rusijos Valstybės Dūmoje registravo įstatymo projektą, kuriuo siūloma atšaukti Sovietų Sąjungos valstybės tarybos 1991 m. rugsėjo 6 d. priimtą nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos nepriklausomybės pripažinimo“. Absurdišką įstatymo projektą pateikęs deputatas propagandiniam leidiniui „Komsomolskaja Pravda“ sakė, kad Lietuvą kaip prioritetinę pasirinko dėl to, kad ji ribojasi su Karaliaučiaus kraštu ir „nuosekliai vykdo agresyviausią antirusišką politiką“.

Rusijos režimo grasinimai „atšaukti“ Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą sulaukė dėmesio ir tarp Vakarų politikų bei ekspertų. Buvęs JAV sausumos pajėgų Europoje vadas Ben Hodges perspėja, kad Maskvos signalus reikia vertinti rimtai, nes jie atspindi rusų mentalitetą. „Jei Ukraina žlugs, jei mes leisime jai žlugti, mes būsime kiti!“ – pareiškė buvęs belgų premjeras, vienas iš Europos liberalų lyderių Guy Verhofstadt.

„Draugo“ inf.

Įstatymo projektas

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –

skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,

audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

El. svetainė –

Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Per Rusijos televizijas buvo parodytas prezidento Vladimiro Putino susitikimas su jaunimu, greičiausiai studentais, kurio tikslas buvo pranešti apie naują tikslą kare prieš Ukrainą – eiti Rusijos caro Petro I, valdžiusio prieš 300 metų, keliu – atsiimnėti teritorijas. („Idiote, juk tu neturi resursų plėstis ir užkariauti pasaulį, – replikavo rusų opozicionierius, pasitraukęs į užsienį Markas Feiginas.) Kadangi tai buvo pasakyta karo prieš Ukrainą metu, reikia suprasti, kad Putinas pasijautė Petro Didžiojo įpėdiniu. Minėjo, kad Petras I su Švedija kariavo 21 metus. Matyt, savo tautai norėjo pasakyti, kad jo karas su Ukraina kol kas vyksta tik trys mėnesiai ir reikia ruoštis ilgam karui. Kai kurie ekspertai taip ir mano, kad šis Rusijos karas bus ilgas. Tiesa, rusų ginklai ir „karo mėsa“ (kareiviai) jau gerokai apnaikinta, bet artilerijos sviedinius galima bus gaminti net ir esant Vakarų sankcijoms. Tai gi bombinti Ukrainą iš Rusijos teritorijos, jeigu kariuomenė ir būtų išspirta iš Ukrainos žemės, rusai galėtų metų metus, kol ukrainiečiai pavargtų nuo karo, o Vakarai pavargtų nuo Ukrainos bėdų ir užsiimtų savais reikalais, ko ir tikisi rusai.

Taip išeina, kad Putinas jau nebenori atkurti Sovietų Sąjungos (nors užgrobtame Mariupolyje grįžo Lenino gatvė ir kiti sovietiniai ženklai), dabar jis siekia būti Petru II. Paskaitykim kad ir ne aukščiausio lygio žinių šaltinį – „Vikipedią“, ką tas Petras I užvaldė, kad Putinas gviešiasi jo šlovės: „Petras I sudarė taiką su Osmanų imperija ir sutelkė visą savo dėmesį į Rusijos imperijos išsigalėjimą jūrose. Jis siekė, kad Rusija įgautų Baltijos jūros kontrolę, kurią tuo metu jau apie šimtmetį kontroliavo Švedija. Petras I paskelbė karą Švedijai, kurią tuo metu valdė Karolis XII. ...Pasirodė, kad Rusija buvo prastai pasirengusi karui su Švedija ir jau 1700 m. Narvos mūšyje skaudžiai pralaimėjo. Po šios pergalės Švedijos karalius Karolis XII kažkodėl nusprendė sutelkti visas jėgas kovojant prieš Lietuvos ir Lenkijos valstybę. Po šio mūšio Petras I labai greitai reorganizavo ir sustiprino Rusijos kariuomenę, 1702 m. iš švedų atsiėmė Šliselburgo tvirtovę“.

Tik tiek?! Ir, matyt, po šio susitikimo Putinas pats suprato, kad užsibrėžė per mažai, nes kitą dieną po jo kalbos jaunimui (beje, beveik visų jaunuolių veidai klausantis vado buvo geležiniai, iš ko galima buvo suprasti, kad vaikinai ir merginos į „susitikimą“ atėjo ne savo noru, ir jiems tai nebuvo didelis malonumas) pasirodė Sergejus Kirijenkos, kuris, manoma, gali būti Putino įpėdinis, straipsnis, patikslinantis prezidentą. Esą rusai pretenduoja į žemes, Rusijai priklausiusias imperatorės Jekaterinos II (valdžiusios po Petro I) laikais. O tuomet Rusijai priklausė ne tik Baltijos šalys, bet ir dalis Lenkijos, Suomija, Kaukazas ir Vidurinė Azija, prijungtas Krymas. Taigi – daugiau negu siekė Sovietų Sąjungos ribos. Kam save riboti?! Pirmyn! Daugiau, plačiau, – rusų siela plati ir veržiasi už horizonto!

Beje, kaip sako Ukrainos prezidentūros karinis patarėjas Oleksijus Arestovyčius, Putino paskelbtas tikslas per tris karo mėnesius jau yra devintas. Pirmiausia rusai (Putinas) Ukrainą norėjo „denacifikuoti“ ir „demilitarizuoti“, o praktiškai – užgrobti, pakeisti valdžią ir pastatyti savo vaduką. Kai šis tikslas sužlugo ir jiems teko atitraukti armiją nuo sostinės Kyjivo ir iš šiaurinių teritorijų, Rusijos prezidentas paskelbė, kad jie nori išgelbėti rusus Donbaso regione – tai reiškė užimti Donbaso ir Luhansko sritis administracinėse ribose (2014 m. rusų samdiniai ir vietiniai separatistai paėmė ne visą teritoriją). Denacifikacija ir demilitarizacija nebebuvo paminėta. Ir dar jiems reikėjo sausumos kelio į 2014 m. užgrobtą Krymą, taigi užgrobti dar ir Chersono bei Zaporozės sritis. Po poros mėnesių planuose atsirado Odesos užgrobtas ir žygis į Padniestrę – nuo Moldovos atplėštą nedidelę rytinę teritoriją, kur esą skriaudžiami rusai, nors ten jau veikė jų kontroliuojama valdžia (šio tikslo pranešėjas – vienas iš generolų – šiek tiek susipainiojo, bet tai niekai, svarbiausia – turėti tikslą). Dar buvo tikslas – iki gegužės 9-osios – pergalės Antrajame pasauliniame kare dienos – užimti Mariupolį – Ukrainos uostą prie Azovo jūros. Tikslas laiku vėl nebuvo pasiektas (Mariupolis paimtas kur kas vėliau, Jungtinėms Tautoms ir Raudonajam Kryžiui tarpininkaujant gynėjai buvo evakuoti į Rusijos nelaisvę). Dar buvo vienas tikslas – iki birželio 10 d. užimti vieną iš paskutiniųjų stambesnių Luhansko srities centrų – Sieverodonecką. Kaip paprastai, ir šis tikslas dužo. Būtent tada Putinas prakalbo apie Petrą Didįjį, kurio karas su Švedija truko 21 metus.

Petras II?

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Rusija gali nepralaimėti

Ekspertai sako, kad kada nors pastarąjį tikslą – Sieverodonecką rusai pasieks, jeigu Vakarai neatsisų pakankamai ginklų. O ginklų tiekimas kol kas tik „laša“, anot jau minėto prezidentūros patarėjo O. Arestovyčiaus. Pvz., Amerika jau prieš du mėnesius priėmė „land lease“ įstatymą, sudėti visi parašai ir būk dalis ginkluotės sukrauta į laivus, o ukrainiečiai jau dėliojo karo pabaigos datas... Deja, šiandien „land lease“ pradžia jau minima rugsėjo mėn. Kodėl? – klausia ukrainiečiai, juk ginklų yra. Per tą laiką dar žus tūkstančiai karių ir civilių, nuo žemės paviršiaus bus nušluota dar daug miestų ir gyvenviečių, našlaičiais liks dar daug vaikų, vis giliau smuks ūkis, bombų ir tankų išrausti derlingieji Ukrainos dirvožemiai, kurie gali išmaitinti ir skurdžiuosius pasaulio regionus, ir toliau liks dirvonuoti. Ukrainiečiai gauna karinės paramos, bet tik tiek, kad galėtų rusus pristabdyti. Dosniausiai – aukodamiesi, kaip išsireiskia ukrainiečiai – savo karo resursus Ukrainos frontui atiduoda šalys, buvusios rusų okupacijoje – pirmiausia Lenkija, Slovakija, buvo pranešta, kad Estija perdavė 30 proc. savo gynybinių pajėgumų. Žinoma, didžiosios valstybės, tokios kaip Amerika ir D. Britanija, kad duodamos ir po nedaug, vis dėlto duoda palyginus labai daug, bet to maža.

Kai Vakarai susibūrė ir ėmė lenktyniauti, kas daugiau pažadės ginklų ir kitos pagalbos, šalia džiaugsmo, kad pagaliau teroristinė Rusija gaus pagal nuopelnus, knibždėjo skaudi mintelė apie Lietuvos okupaciją: o mums niekas nepadėjo, mes buvome vieni vieni, tariant Juozo Brazaičio-Ambrazevičiaus žodžiais. Atrodė, oho, dabar laikai kiti, kiti ir žmonės, jie geresni, jie demokratai, jie teisingi, nes užjaučia silpnesnį. Ukraina, jų padedama, laimės. Deja... politiniai žaidimai vyksta ir šiandien. Vokietija, nors daug žadėjo, iki šiol Ukrainai atsiuntė tik šalmų. Tiesa, atsiuntė ir nemažai pinigų, bet ukrainiečiai sako, kad nors pinigai jiems svarbūs, aciū, bet ginklai svarbesni, tik jie lemia karo baigtį. Naujausia žinia – Vokietija Ispanijai uždraudė perduoti Ukrainai 40 savo gamybos tankų, o ukrainiečiai karo trofėjuose randa šių metų gamybos vokiškų detalių.

Prancūzija, nors kai ką į Ukrainos frontą atsiuntė, bet kuria planus, kaip Putinui „neprarasti veido“,

ir randa geriausią variantą – kad Ukraina atsisakytų dalies savo teritorijos (šiuo metu Rusija jau yra okupavusi 20 proc. Ukrainos žemės).

Stebėdamas karą Ukrainoje vieną dieną pakylė tarsi ant sparnų, kitą dieną – kartu su ukrainiečiais smengė į gilią neveltį. Štai praėjusį savaitgalį Lietuvos užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis prasarė, kad Rusija gali ir nepralaimėti, jeigu laiku Vaka-

rai nesuteiks pagalbos. O pergalei reikia sunkiosios artilerijos. Šį laikotarpį ukrainiečiai vadina neapibrėžtu – rusai pavargę ir išsisėmę, bet jie turi neribotas artilerijos galimybes ir negaili savo žmonių, kuriuos meta į mūšius kaip kokį mėšlą. Rytuose ukrainiečiams vis sunkiau atsilaikyti, šiek tiek geresnės naujienos pietuose – prie Chersono jie yra atsiėmę nemažai gyvenviečių ir pasistūmėję 20 km iki Chersono. Tai teikia vilties iš karo zonos pasitraukusiems pabėgėliams. Štai ir prieš keletą savaičių mano aprašytoji Irina iš Ukrainos pietų jau pakėlė sparnus namo. Jos miestelis dar okupuotas, bet karo operacijų maršrutuose jis jau minimas kaip Ukrainos karių siekis. Nors namo grįžti ji dar negalės, bet geriau sutinka pagyventi vakarinėje Ukrainos dalyje įsteigtose laikinose stovyklose, kad būtų arčiau namų ir savųjų. Iš Lietuvos yra organizuojami autobusai, kurie kiekvieną dieną namo grąžina šimtus ukrainiečių.

Nieko gero nežada ir tiesiogiai su Ukraina neturintys tarptautiniai įvykiai. Turkija blokuoja Švedijos stojimą į NATO, nes Švedijoje prieglaudą yra gavę Sirijos kurdų opozicionieriai. Šiomis dienomis, susitarusi su Rusija, Turkija paskelbė ultimatumą Sirijos kurdams – jeigu jie nepasiduos Sirijos diktatoriui, Turkija juos bombins. O kurdai išleido iki šiol blokuojamą amerikiečių dalinį. Turkija tariasi su Rusija dėl Ukrainos grūdų išvežimo per Juodąją jūrą ir kelia sąlygas Ukrainai. Viskas labai susipynę, juda povandeninės srovės. Amerika, pasakiusi, kad sujudins dangų ir žemę Ukrainos pergalei, ėmė stabdyti pagalbą ir kaltinti Ukrainą, kad ši nesiruošė karui (nors pirmąjį puolimą ji atlaikė ir privertė okupantus nuo sostinės pasitraukti, o paskui pritrūko ginkluotės, kurios dar praėjusiais metais maldavo iš Vakarų). Ukraina, nepriimama į NATO ir tikriausiai į Europos Sąjungą, jau leidžiasi kalbinama D. Britanijos kurti gynybos nuo Rusijos sąjungą (kaip ir ant-rąjį NATO), į kurią įeitų sovietų įtakos zonoje buvusios valstybės, žinančios Rusijos grėsmės kainą. Eina kalbos, kad Ukraina pradėjo per daug pasitikėti savimi, ir Vakarams tai nepatinka. Prancūzija su Vokietija nenori, kad Ukraina laimėtų, nes, Rusijai dėl ekonominių sankcijų žlugus, atsikūrusi valstybė taptų stipriu tarptautiniu žaidėju ir konkurentu...

Kaip kris karo Ukrainoje korta, dar neaišku.

Pick of the World

Home Episodes Clips Send us your suggestion

BBC

Pick of the World

Listen now

'We bought a military drone for Ukraine'

The pick of the BBC World Service chosen by digital audiences. Available now 18 minutes

See all episodes from Pick of the World

Last on

Sun 12 Jun 2022
21:32
Local time
BBC WORLD SERVICE

More episodes

PREVIOUS

Missing millions in the Philippines - and the crypto bubble

NEXT

18/06/2022 GMT

Lietuvos vardas vėl skamba pasaulyje

Šįkart dėmesį patraukė precedentu neturinti Lietuvos dovana už savo laisvą gyvenimą kovojančiai Ukrainai. BBC World Service radijo paruošta laida „We bought a military drone for Ukraine“, nuskambėjusi birželio 11 d., buvo labiausiai klausoma laida internetu. BBC World Service laidos transliuojamos 40-čia kalbų visame pasaulyje, jas girdi milijonai žmonių.

„Draugo“ inf.

TELKINIAI

Susirinko kelios savanorių kartos

Organizacija „Vaiko vartai į mokslą“ gegužės 22-ąją po ilgos žiemos ir pandeminio laikotarpio apribojimų vėl sukviėtė savo narius ir rėmėjus į renginį. Saulėtą popietę Ateitininkų namų Lemente patalpose ir gražiame kieme buvo surengta gegužinė. Tai buvo ne tik labdaros lėšų telkimo renginys, bet taip pat proga pabendrauti ir pagerbti ypatingas žmones – garbės nares bei buvusius savanorius.

Šventėje – ir pradininkai, ir jų darbo tęsėjai

Organizacijos pirmininkė Rita Vencloviene paveikino visus renginio dalyvius. Su gėlėmis buvo pagerbtos trys organizacijos veikloje nuo pirmųjų dienų aktyviai veikusios, valdyboje ir taryboje dirbusios narės – Aldona Kamantienė, dr. Regina Padleckienė ir Ritonė Rudaitienė. Rita prisiminė visų organizacijos pradininkų pirmus žingsnius, numatant organizacijos gaires ir ruošiant lėšų telkimo planus šiaurės Atlanto, planuojant keliones į Lietuvą. Ten keliauta ilgesniam laikui – viešnagėms bei savanoriškam darbui, taip pat artimai susipažinta, kaip dirbti su rizikos grupės šeimomis.

Gegužinė buvo didelė šventė, nes joje dalyvavo nemažai buvusių jaunų organizacijos savanorių, kurie dabar jau nebe moksleiviai ar studentai, o suaugę, įgiję profesijas. Viena buvusi savanorė į gegužinę atsižvelgė net savo šeimą su vaikučiais.

Prie organizacijos veiklos prisideda daug savanorių. O popietės metu, ypač šiais, Lietuvoje paskelbtais savanoriavimo metais, buvo pagerbti išskirtiniai savanoriai, tai ta grupė, kuri nuo 2000 metų yra keliavusi į Lietuvą dirbti. Iš viso „Vaiko vartai į mokslą“ paruošė ir koordinavo 110 savanorių, kurių daugelis savanoriavimo metu buvo vyresnių klasių gimnazistai, arba tik baigę mokslus gimnazijose. Jie maždaug mėnesį, kai kurie net ilgiau, dirbo organizacijos remiamuose pomokykliniuose dienos centruose Lietuvoje, kuriuos lanko rizikos grupės šeimų vaikai. Ten jaunieji savanoriai dalyvavo centrų veikloje – žaidė, sportavo, išskylavo su vaikais, susipažino su kasdieniniu gyvenimu Lietuvoje.

Savanorystė įtraukia net šeimas

Trys savanorės į Lietuvą keliavo net po du kartus, kai kurių šeimų broliai ir seserys sekė vieni kitus šiuo savanoriavimo keliu. Ne vienas yra prasitaręs, kad savanoriavimas Lietuvoje jiems ilgai liks viena išpūdingiausių jų gyvenimo patirčių. Kai kurie iki šių dienų palaiko ryšius su centrų vadovėmis ar kai kuriais centrų lankytojais. Nors per pandemijos laikotarpį organizacija nerengė savanorių grupių kelionių į Lietuvą, tačiau į ateitį žvelgiame su viltimi, kad vėl bus galima tą darbą atnaujinti. Su gėlėmis buvo padėkota Viktutei Siliūnienei ir Dainai Čyvienei, kurios pasikeisdamos yra koordinavusios paruošimą ir lydėjusias didesnes savanorių grupes į Lietuvą. Grupės dalį tos viešnagės Lietuvoje laiko praleisdavo kartu, o likusį laiką, išsiskirstę mažesnėmis grupėmis, dirbo skirtinguose centruose ir vietovėse.

Lija Siliūnaitė, Rita Vencloviene ir Vidas Kulbis.
Viktutės Siliūnienės nuotr.

Jaunieji savanoriai: Kristina Quinn Degėšienė, Matas Stankus, Liucė Siliūnaitė, Siga Kisieliūtė, Žiba Kisieliūtė, leva Skeberdis, leva Tarasovaitė, Vasara Kulbytė, Kovas Kulbis, Rytas Kulbis, Vidas Kulbis, Marija Čyvaitė, Audra Siliūnaitė, Daina Polikaitytė, Jokūbas Baranauskas, Danielius Kwiatkowski ir Lija Siliūnaitė.
Dainos Čyvienės nuotraukos

Valdybos narė Ramunė Kubiliūtė visų vardu padėkojo Ritai Venclovienei už nuoširdų dalyvavimą organizacijos veikloje, ypač savanoriavimo puoselėjimą, šią moterį pavadindama organizacijos „spiritus movens“. Buvusių savanorių vardu Vasara Kulbytė ir Lya Siliūnaitė taip pat padėkojo R. Venclovienei už jų ruošimą svarbiam darbui su Lietuvos vaikais. Savanoriai išsiamžino nuotraukose.

Lankytojai valgė skanius Zitos Kušeliauskienės pagamintus pietus, dainavo akompanuojant buvusiems jauniems savanoriams ir jų draugams, žaidė žaidimus su mažesniais popietės dalyviais, išbandė laimę loterijoje, bendravo.

„Vaiko vartai į mokslą“ renginių būrelis savanorės daug dirbo, planuodamos gegužinę. Pastaruoju metu bet kokių organizacijų renginiai yra planuojami „su klausukais“, nes ne visada yra galima numatyti, koks bus oras (jei renginys lauke), nežinomos žmonių nuotaikos dalyvauti, ne visada turima informacija apie kitų konkuruojančių renginių datas. Smagu, kad gegužės 22 d. renginio komiteto darbas pasiteisino – gegužinė pavyko. Ačiū visiems organizacijos rėmėjams ir buvusiems savanoriams už organizacijos veiklos palaikymą. Dirbama ne sau, o Lietuvos vaikų ateities gerovei...

Planuojama tolimesnė veikla

„Vaiko vartai į mokslą“ savo veiklą pradėjo kaip būrelis 1997 metų rudenį. Organizacija formaliai buvo įsteigta 1998 metais. Šiuo metu „Vaiko vartai į mokslą“ remia aštuonis pomokyklinius centrus Lietuvoje: Kaune, Kazlų Rūdoje, Rumbonyse, Šateikiuose, Užpaliuose, Varėnoje, Vilniuje ir Žemaičių Kalvarijoje. Apie organizaciją daugiau galima sužinoti: www.childgate.org ir Facebook paskyroje.

Dosnių organizacijos rėmėjų skiriamos lėšos padeda centrams veikti per mokslo metus, papildo kitus šių įstaigų finansavimo šaltinius. Organizacijos parašytus specialius projektus ne vienerius metus remia Lietuvos Fondas (LF). Ankstesnį projektą, kurio esmė Lietuvoje surengti seminarą remiamų

Pagerbtos buvusios savanorės – Ritonė Rudaitienė, Aldona Kamantienė ir dr. Regina Padleckienė.

centrų darbuotojams, dėl pandemijos teko pakeisti į virtualų renginį. Viliamasi, kad vasarą sėkmingai bus įgyvendinami net du LF remiami ekskursijų projektai, kurie buvo pateikti skirtingais metais, bet įgyvendinami šiemet. Visų remiamų centrų bendruomenės dalyvavo vienoje iš šių ekskursijų. Mokslo metams pasibaigus, centrų vadovės ruošiasi pažinti išvykoms į Lietuvos regioninius parkus, įtraukdamos ir centrus lankančius mokinius į aktyvų bei prasmingą būsimos kelionės planavimą bei dalyvavimą. Apie ekskursijų projektų įgyvendinimą bus laukiama žinių iš organizacijos koordinatorės Lietuvoje ir centrų vadovių paruoštų ataskaitų, dalyvių parašytų išpūdžių ir ekskursijų nuotraukų.

Org. „Vaiko vartai į mokslą“ inf.

Štai kiek daug mūsų, norinčių dirbti gerus darbus.

Redakcijoje – pokalbis apie sparnuotas sielas

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Ketvirtadienį, birželio 2-osios popietę, M. Kavaliauskas į „Draugą“ atvyko kartu su žmona Kristina ir sūnumi Simu. Visi jie atkeliavo iš Seattlo, kur Kristina ir Mindaugas dalyvavo ten vykusioje AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) konferencijoje. Prieš kurį laiką M. ir K. Kavaliauskai gyveno Čikagoje. Tad suprantama, kad atskridus į JAV, norėjosi aplankyti ir vaikams parodyti miestą, kuriame gyventa ir kuriame liko draugų.

Šio atvykimo proga redakcijoje buvo surengtas M. Kavaliausko susitikimas su visuomene. Nors renginys vyko ketvirtadienį po pietų, tačiau į „Draugą“ susirinko solidus būrelis žmonių, norinčių pasiklausyti svečio pasakojimo, užduoti jam klausimų, padiskutuoti. Renginį vedė „Draugo“ vyr. redaktorė Ramunė Lapas.

Ne tik svajojo, bet ir įgyvendino

Prelegento pasakojimą sudarė kelios dalys: kaip aviacijos muziejaus vadovas M. Kavaliauskas dalijosi mintimis apie legendinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno atminimo įamžinimą, didingos jų skrydžio istorijos perdavimą jaunajai kartai. O kaip fotomenininkas – pristatė savo naujausią fotoalbumą, apžvelgė ir ankstesnius, pasidalijo istorijomis, kurios įkvėpė sukurti vieną ar kitą darbą.

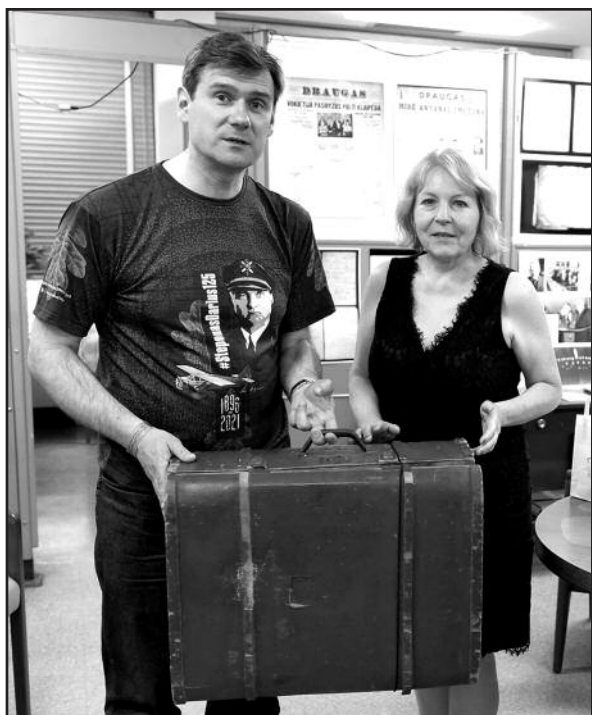
M. Kavaliauskas, pradėdamas pasakojimą apie muziejų, sakė: „Lietuviai nuo seno svajojo skraidyti“. Tai atsispindi net mūsų liaudies pasakose. Ir lietuviai ne tik svajojo, bet ir skraidė. Net sovietmečiu, kai nebuvo galima nusipirkti lėktuvo, atsirasdavo talentingų meistrų, inžinierių, kurie patys sukonstruodavo lėktuvus, įmontuodavo į juos motociklų variklius ir skridavo. Kai kurie iš šių savadarbių orlaivių atsidūrė muziejuje, juos, kaip ir talentingo aviakonstruktoriaus Vlodo Kengailos 1982 metais pagamintą S. Dariaus ir S. Girėno lėktuvo „Lituanica“ kopiją, bei kitų skraidymo aparatų galima pamatyti ekspozicijoje.

Apie S. Darių ir S. Girėną – komiksai

Kaip šiuolaikinei interneto laikų jaunajai kartai papasakoti apie Lietuvos aviaciją, lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno istoriją, kad ji sudomintų? Kaip ją pateikti, kad muziejuje išgirstas pasakojimas apie legendinį lietuvių skrydį, išgarsinusių juos visame pasaulyje, neužsimirštų, kad įvairaus amžiaus mokiniais norėtųsi dar daugiau sužinoti apie drašius lakūnus?

Juk šiuolaikiniams interneto laikų moksleiviams ne visada norisi skaityti storas knygas ar įdėmiai klausytis muziejaus gido pasakojimų.

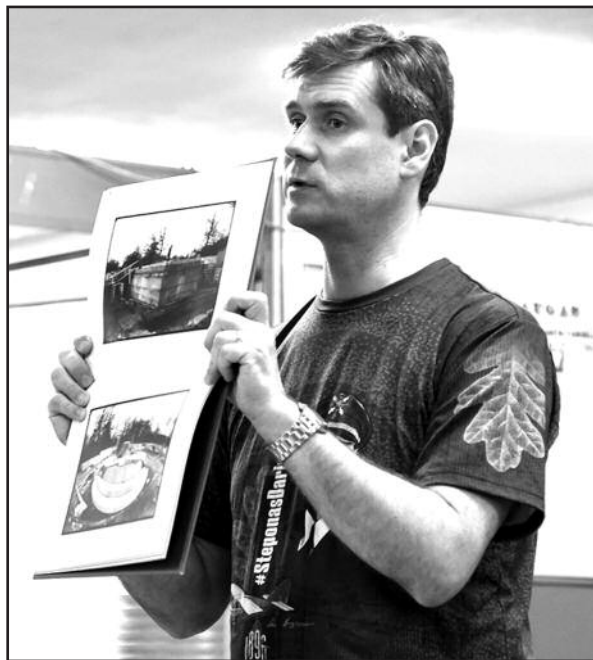
Be S. Dariui ir S. Girėnui skirtos atminimo ekspozicijos, šiuo metu Lietuvos aviacijos muziejuje rengiamas projektas, pavadintas – „Mes skrisime“. Jo esmė – kurti ir piešti videokomiksai, kurių kiekvienas trumpai pasakoja atskirą S. Dariaus arba S.

Staigmena – Lietuvos aviacijos muziejui padovanotas 1938–1939 metų aviacijos žvalgo Kazio Markaus lagaminas.

Renginio akimirka: susirinkusiųjų dėmesiui – „Draugo“ vyr. redaktorės R. Lapas pokalbis su fotomenininku ir Lietuvos aviacijos muziejaus vadovu M. Kavaliausku. Jono Kuprio nuotraukos

Apie kūrybą ir apie tai, kas liko „už kadro“.

Girėno gyvenimo epizodą.

Redakcijoje susirinkusiems renginio dalyviams buvo parodyta keletas tokių epizodų. Šiuose komikuose yra paminėtas ir laikraštis „Draugas“. Prelegentas paaiškino, kad „Draugas“ labai svarbus bendruomenės komunikacijai ir „tarpkartinei mūsų lietuviškumo sluoksniuotei“.

„Šių lakūnų gyvenimus žymi ypatingi faktai: pavyzdžiui, S. Girėnas buvo paskutinis vaikas šeimoje iš 16 gimusių vaikų, iš kurių tik 4 išgyveno. Jis kasdien ėjo į mokyklą pėsčias po 12 kilometrų. Jo šeima buvo labai neturtinga, tėvas sūnų du kartus pavežė: vieną kartą vasarą, kitą kartą – žiemą. Jis Amerikoje turėjo dviratį, automobilį, laivą ir buvo bendrasavininkis lietuvių taksi bendrovės. Taip pat ir pirmasis lietuvis, kuris turėjo lėktuvą“, – vardino M. Kavaliauskas.

Pasakodamas apie muziejų ir žymiausius Lietuvos aviacijos žmones, pranešėjas tarp kitų minėjo lakūno ir konstruktoriaus Jurgio Dobkevičiaus (1900–1926), karo lakūno ir konstruktoriaus Antano Gustaičio (1898–1941) pavardes. Jis prisiminė šių aviatorių bendraamžių papasakotą istoriją apie tai, kaip šie du talentingi aviatoriai, išėję į parką per pietų pertrauką, žaidė šachmatais. Šis žaidimas, esą, buvęs netradicinis: A. Gustaičiui ir J. Dobkevičiui nereikėdavo šachmatų lentos: jie partiją pradėdavo ir baigdavo iš atminties nusakdami figūrų ėjimus.

Fotografijų įkvėpimas – iš praeities ir kasdienybės

Ramunės Lapas paklaustas, kuo anksčiau susidomėjo – fotografija ar aviacija, M. Kavaliauskas neilgai dvejojęs atsakė, kad aviacija buvo pirmoji, fotografija jo gyvenime atsirado vėliau. Pristatydamas naujausią savo fotoalbumą „Lietuva. Pasisveikinimo vaizdai“, jis šiek tiek papasakojo apie savo vaikystės prisiminimus ir tėvus, kurių profesijos buvo susijusios su kelionėmis: tėvas buvo keleivinio autobuso vairuotojas, mama dirbo konduktore.

Į šį, naujausią albumą, yra sudėtos fotografijos, kuriose užfiksuoti įvairių Lietuvos miestų prieigo-se esantys tų miestų pavadinimai. Įvairiais metų lai-

kais, įvairiu paros metu ir netikėtu rakursu nufotografuoti šie iš akmens, cemento, medžio pagaminti ženklai yra tokie įvairūs, kai kurie tarsi atspindi miesto dvasią. M. Kavaliauskas sakė, kad daugelis šių darbų atsirado keliaujant, tiesiog pamačius įdomų vaizdą ir panorus jį įamžinti. Taip gimė ir mintis apie miestų pavadinimų fotografijų ciklą.

Ekране besikeičiančias fotografijas palydėjo „gyva“ gitaros muzika, kurią atliko kitas redakcijos svečias, Kauno Juozo Gruodžio konservatorijos studentas, jauniausias iš trijų Mindaugo ir Kristinos sūnų, Simas Kavaliauskas.

„Draugo“ skaitytojos staigmena sveičiui

Renginio vedėjos klausimas: Ar pasaulio lietuviai domisi aviacijos muziejumi ir jo ekspozicijomis? Ar atveža ką nors padovanoti? M. Kavaliauskas sakė, kad pandemija labai sustabdė bendravimą su pasauliu. Tačiau pabrėžė, jog didysis „atradimų ir dovanojimo vėjus“ buvo apie 1990 metus.

„Mes dabar tvarkome įvairias dėzes, lentynas ir suradome Čikagoje apie 1960 metus įsteigto aeroklubo steigimo dokumento originalą. Taigi, iš to sprendžiame, kad panašūs atradimai jau išsemti, bet žiūrime į jus (Amerikos lietuvius) ir dar tikimės“, sakė lektorius. Jis paminėjo, kad viena moteris iš Bostono jam yra sakiusi, jog jos kaimynas buvo pirmosios Nepriklausomos Lietuvos karo aviatorius, pavarde Lendraitis.

M. Kavaliausko pasakojimą lydėjo jo sūnaus Simo gitara atliekama muzika.

„Kartais su aviacija susijusių žmonių gimėms kokie nors dokumentai ar brėžiniai nebėra įdomūs ir reikalingi, jie dešimtmečiais guli kur nors dėžėse, o muziejui tai gali būti tikras lobis“, – sakė M. Kavaliauskas.

Vėliau paaiškėjo, kad R. Lapas klausimas M. Kavaliauskui nebuvo atsitiktinis: ji jam pateikė tikrą staigmeną. „Draugo“ vyr. redaktorė muziejaus vadovui perdavė mūsų laikraščio skaitytojos Danguolės Bielskienės (Markutės) išsaugotą tėčio Kazio Markaus, lakūno ir aviacijos žvalgo lagaminą, kuriuo jis naudojosi tarnyboje 1938–1939 metais. „Mano tėčio atminimas būtų pagerbtas, jeigu lagaminas būtų išsaugotas aviacijos muziejuje“, – perduodama šią dovaną sakė D. Bielskienė, kuri negalėjo dalyvauti susitikime ir dovaną į „Draugo“ redakciją atvežė prieš dieną.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Lietuva pakilo konkurencingumo indekse

Vilnius (BNS) – Pasauliniame konkurencingumo indekse Lietuva šiemet, palyginti su pernai, pakilo viena pozicija – iš 30 į 29-ąją tarp 63 šalių.

Didžiausias iššūkis Lietuvos ekonomikos konkurencingumui, kaip rodo Šveicarijos tarptautinio vadybos instituto IMD konkurencingumo indekso dedamosios, buvo stabilios ekonominės aplinkos išlaikymas, pranešė Inovacijų agentūra.

„2020 metais džiaugėmės šalies ekonomikos atsparumu ir stabiliu augimu pandemijos akivaizdoje, tačiau pasiekto santykinio pranašumo išlaikyti nepavyko – dauguma kitų pasaulio ekonomikų praėjusiais metais augo sparčiau už mus. Nors tokia situacija galėjo susiklostyti dėl statistinio palyginamosios bazės efekto, tačiau esamoje geopolitinėje aplinkoje išlaikyti turėtų ekonominės aplinkos pranašumą gali būti sudėtinga“, – pranešime teigė agentūros Tyrimų ir analizės skyriaus vadovė Jonė Kalendienė.

Pasak jos, kylančios kainos, žaliavų trūkumas, politiniai iššūkiai, darbo jėgos trūkumas kelia nerimą verslui dėl pastebimai sumažėjusio kaštų konkurencingumo. Ir nors reikšmingų verslo apmokestinimo pokyčių per praėjusius metus neįvyko, mokesčių sistemos konkurencingumo vertinimas verslo akimis irgi supaprastėjo.

„Prie augusio Lietuvos ekonomikos konkurencingumo įverčio taip pat prisidėjo ir verslo efektyvumo didėjimas. Jau kelis metus iš eilės pastebimas verslo finansavimo efektyvumo augimas. Pagal šį rodiklį Lietuva pakilo iš 48 vietos 2020 metais iki 40 vietos 2022 metais“, – sakė J. Kalendienė.

IMD vertinimu, prieinamumą prie finansų, kaip vieną iš pagrindinių Lietuvos ekonomikos patrauklumo veiksnių, nurodė du kartus daugiau įmonių nei praėjusiais metais.

Iš Baltijos šalių aukščiausią poziciją užima ir didžiausiu ekonomikos konkurencingumu pasižymi Estija, kurios vieta kyla nuo 2019 metų. ir šiemet ji užima 22 vietą. Latvijos reitingas taip pat auga ir šiemet ji pakilo į 35 vietą.

IMD konkurencingumo reitingas sudaromas nuo 1989 metų. Lietuva šiame reitinge vertinama ir lyginama su kitomis pasaulio šalimis nuo 2007-ųjų.

Didėjo įvežamų ir išvežamų prekių kainos

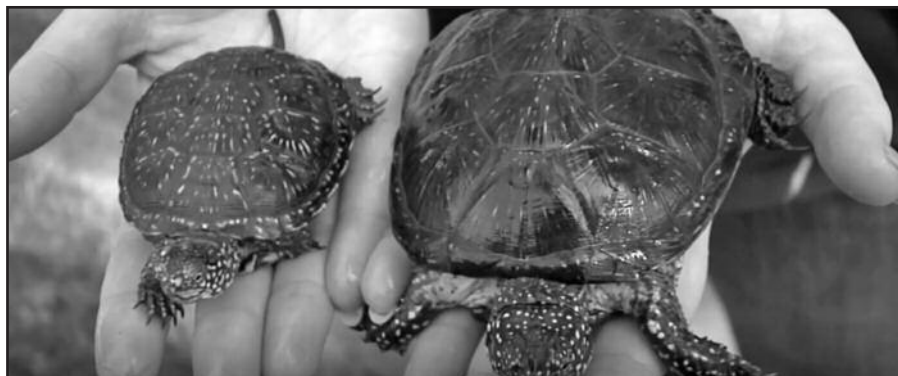
Vilnius (ELTA) – Eksportuotų prekių kainos balandį, palyginti su kovu, padidėjo 3,9 proc., importuotų prekių – 1,3 proc.

Iš eksportuotų prekių daugiausia – 17,5 proc. – brango žemės ūkio vienmečiai augalai. Kiti plieno pirminio apdirbimo gaminiai pabrango 16,2 proc., niekur kitur nepriskirti kasybos ir karjerų eksploataavimo produktai – 14,7 proc., bet atpigo elektra – 39,1 proc., medicinos ir odontologijos prietaisai, instrumentai ir reikmenys – 11,8, baterijos ir akumuliatoriai – 4,4 proc.

Iš importuotų prekių daugiausia – 48,1 proc. – pabrango gamtinės dujos (importuotos iš Norvegijos). Žuvis ir kiti žuvininkystės produktai brango 39,6 proc., koksavimo krosnių produktai – 19,9 proc., bet atpigo elektra – 32,8 proc., žemės ūkio daugiamečiai augalai – 3,2, sodinamoji medžiaga: gyvi augalai, svogūnėliai, gumbai ir šaknys, auginiai ir ūgliai – 2,6 proc.

Per metus iš euro zonos importuotų prekių kainos padidėjo 15,5 proc., ne iš euro zonos – 39,2 proc.

Gausėja saugojamų gyvūnų

Baliniai vėžliai sugrįžta į gamtą.

Diena.lt nuotr.

Vilnius (Mano vyriausybė) – Į savarankišką gyvenimą natūralioje aplinkoje, Metelių regioniniame parke, jau sugrįžo 45 baliniai vėžliukai ir 67 raudonpilvės kūmutės.

Tai į Lietuvos Raudonąją knygą įrašytos roplių ir varliagyvių rūšys, kurias gamtoje pastebėti sudėtinga.

Gausėjant balinių vėžlių populiacijai gamtoje, regioninių parkų darbuotojams vis lengviau surasti balinių vėžlių kiaušinių dėtis, iš kurių išsiritusiais vėžliukais pirmaisiais, sunkiausiai, jų gyvenimo metais rūpinasi Lietuvos zoologijos sodo specialistai. Paimami netinkamose vietose sudėti kiaušiniai ar jau išsiritę lizduose tūnantys vėžliukai, pavyzdžiui netoli kelio, dirbamų laukų ir pan., nes ten likę gali būti sunaikinti.

Kiek sunkiau sekasi surasti po vandeniu besislepiančius raudonpilvių kūmučių ikrelius, ypač po užsitęsusių vasarų sausrų. Tačiau pernai jų buvo išaugintas ir paleistas rekordinis skaičius, net 318.

Lietuvos zoologijos sodas kartu su Metelių ir Veisiejų regioniniais parkais projektus balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijoms išsaugoti ir pagausinti vykdo nuo 2011-ųjų. Per tą dešimtmetį buvo išauginti ir į gamtą išleisti 949 baliniai vėžliai ir 410 raudonpilvių kūmučių.

Sparčiau mažėja karaimų skaičius

Vilnius (ELTA) – Šiais metais sukanka 625 metai, kai karaimų bendruomenė įsikūrė Lietuvoje. Siekiant paminėti šią sukaktį, 2022-ieji paskelbti Lietuvos karaimų metais, o jubiliejinių metų proga karaimų bendruomenės prašymu Lietuvos statistikos departamentas atliko statistinį tyrimą apie šią unikalią mažytę tautą, per šimtmečius išlaikiusią savo kalbą, religiją, papročius ir tradicijas.

Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 196 karaimų tautybės gyventojai. Per 60 metų karaimų sumažėjo daugiau nei per pusę (54,6 proc.).

Kaip ir visa visuomenė, karaimų tauta sensta. 9,2 proc. visų apklaustųjų buvo 80 metų ir vyresni, 1997 m. tokio amžiaus karaimai sudarė 3,9 proc. visų apklaustųjų. Vidutinis karaimų tautybės gyventojų amžius nuo 1997 m. pailgėjo ketveriais metais ir buvo 49,2 metų.

Vaikai iki 16 metų amžiaus sudarė 12,4 proc. (1997 m. – 11,2

proc.) visų karaimų tautybės gyventojų, 60 metų ir vyresni karaimai – 38,8 proc. (1997 m. – 29,6 proc.).

91,4 proc. karaimų gimė Lietuvoje, 8,6 proc. gimė Ukrainoje ir Rusijoje. 154, arba 78,6 proc., buvo gryniesi karaimai (tėvo ir motinos tautybę nurodė karaimų) (1997 m. – 80,5 proc.).

Atsakydami į klausimą, kaip vertina santykius tarp skirtingų tautybių žmonių, nė vienas apklaustasis nenurodė, kad santykiai yra konfliktiški ar priešiški.

Karaimų šeimos nėra gausios. Vidutinis šeimos dydis buvo 2,31 nario (1997 m. – 2,18). Apklauskos metu karaimų šeimose augo 43 vaikai iki 15 m. amžiaus (22 berniukai ir 21 mergaitė). Kaip nurodė jų tėvai, 22 vaikai buvo karaimų, 13 – lietuvių, po keletą vaikų rusų, lenkų tautybės. 96,2 proc. šeimų turi po vieną ar du vaikus ir 3,8 proc. daugiau nei du vaikus.

Karaimai išsiskiria savo kalba ir religija. Karaimų kalba priklauso tiurkų kalbų Šiaurės vakarų (kipčiakų) grupei. Ja pasaulyje kalba vos 30 žmonių, gyvenančių Lietuvoje. Ji įrašyta į UNESCO nykstančių kalbų sąrašą.

Apklauskos metu gimtąją karaimų kalbą laikė 46 proc., lietuvių – 42,2 rusų – 10,2 proc. apklaustųjų, 1997 m. atitinkamai – 82 proc., 11 ir 7 proc. apklaustųjų. Dar 9,7 proc. (1997 m. – 13 proc.) karaimų, nurodžiusių kitą gimtąją kalbą, moka kalbėti ir rašyti karaimų kalba.

Didžioji dauguma (74 proc.) karaimų kalbos mokėsi namuose.

Karaimų tikėjimą išpažįsta 71,9 proc. apklaustųjų. 3,6 proc. išpažino kitą tikėjimą, 8,7 proc. buvo netikintys, 15,8 proc. atsisakė nurodyti religinę bendruomenę, kuriai priklauso.

84,4 proc. išpažįstančiųjų karaimų tikėjimą laikosi papročių ir religinių normų, dalyvauja religinių švenčių pamaldose ir praktikuoja kasdienes maldas.

Kaip ir prieš 25 metus, didžioji dauguma karaimų yra įsikūrę Vilniuje, Trakuose ir Panevėžyje.

Trakų karaimų gatvelė XXI a.

Diena.lt nuotr.

Sėklas saugos amžino įšalo žemėje

Vilnius (Aplinkos ministerijos inf.) – Norvegijai priklausančiame Svalbardo salyne, pasaulinei sėklų saugyklai „Global Seed Vault“ neribotą laikotarpį saugoti perduoti geriausi Lietuvos augalų sėklų pavyzdžiai.

Saugoti perduotos 123 augalų veislių sėklos, kurios yra svarbios Lietuvos genetinių išteklių fondui.

Medžių – pušų ir eglėlių – sėklos buvo atrinktos iš unikalias fenotipines ir genotipines savybes turinčių, didžiausią plotą ir genetinę įvairovę atspindinčių populiacijų: Punios šilo pušies ir eglės genetinių draustinių, Telšių regiono Pušinės miško eglės genetinio draustinio ir Avizinčių girios, kuri driekiasi per Aukštaitiją, pušies genetinio draustinio.

Taip pat buvo perduotos ir elitinės javų – kviečių, miežių, avižų bei kitų Lietuvoje augančių augalų veislių sėklos. Perduota po šimtą gramų kiekvienos rūšies sėklų. Reikalui esant, jas galima būtų iš saugyklos paimti ir atkurti išnykusias augalų rūšis. Kas kelis dešimtmečius sėklų pavyzdžiai turės būti atnaujinti.

Perduodamų sėklų augalų veislės pasižymi atsparumu grybinėms ligoms, ištverme žiemą, dideliu sėklų arba žaliosios masės produktyvumu ir kitomis vertingomis savybėmis.

„Šios dubliuojančios sėklų kolekcijos saugojimas Svalbardo sėklų saugykloje užtikrins vertingiausių Lietuvos genetinių išteklių išsaugojimą kelis dešimtmečius ir sumažins tikimybę negrįžtamai juos prarasti dėl bet kokių gamtinių ar žmogaus veiklos sukurtų nepalankių aplinkybių“, – komentuoja aplinkos ministras Simonas Gentvilas.

Lietuvoje augalų sėklos yra saugomos Valstybinės miškų tarnybos saugyklose Kaune ir Akademijoje, Kėdainių rajone. Tarnyba yra sukaupusi atskirų Lietuvai svarbių augalų genetinių išteklių kolekciją.

Siekiant užtikrinti kolekcijos saugumą ilguoju laikotarpiu ir buvo nuspręsta patikėti jos pavyzdžius pasaulinei sėklų saugyklai, įrengtai Svalbardo kalnuose, kuriuose yra amžinas išalas. Saugykla įgilinta daugiau nei 100 metrų, iš jų 40-60 metrų sudaro uolų sluoksnis. Sėklos čia laikomos iki -18°C temperatūroje.

PASAULIS

Rusija kontroliuoja didžiąją dalį Sjeverodonecko

Londonas (ELTA) – Rusijos kariuomenė, pasak Jungtinės Karalystės gynybos ministerijos, šiuo metu kontroliuoja didžiąją dalį Ukrainos Sjeverodonecko miesto.

Ministerija savo naujausioje žvalgybos duomenų suvestinėje nurodė, kad per jau mėnesį trunkančias intensyvias kovas dėl šio strategiškai svarbaus miesto kontrolės rusai čia pridarė daug žalos. Ministerija taip pat kalbėjo apie sudėtingą miesto „Azot“ gamykloje besiglaudžiančių kelių šimtų civilių padėtį.

Maskva paskelbė, kad netrukus atidarys evakuacinį koridorių civiliams iš šios gamyklos, tačiau paragino šiame objekte taip pat esančius Ukrainos karius sudėti ginklus.

JK gynybos ministerija kartu pažymėjo, kad labai mažai tikėtina, jog Rusija prieš savo invaziją į Ukrainą numatė tokį nuožmų ukrainiečių pasipriešinimą ir tokį „lėtą bei alinančią konfliktą“.

Ukraina beparandanti Sjeverodonecko miestą.

24 hrs com nuotr.

Separatistai dalija rusiškus pasus

Maskva (ELTA) – Per pastaruosius trejus metus Rytų Ukrainos separatistinėse srityse Rusijos pilietybę suteikta daugiau kaip 800 tūkst. žmonių, praneša Rusijos naujienų agentūra TASS.

2019 m. Kremlius šeimininkas Vladimiras Putinas paskelbė dekretą, kuriu supaprastino pasų išdavimą Ukrainos Donbaso srityje gyvenantiems žmonėms.

Šiuo metu rusiški pasai dalijami ir kitose per vasario 24 d. invaziją Rusijos okupuotose Ukrainos teritorijose. Čia ukrainietiška valiuta grivina keičiama rubliu.

Gina skambučius V. Putinui

Talinas (ELTA) – Austrijos kancleris Karl Nehammer stojo ginti Prancūzijos ir Vokietijos lyderių skambučių Rusijos prezidentui Vladimirui Putinui dėl šio sukulto karo Ukrainoje.

„Mano manymu, visuomet, net ir karo metu, būtina kalbėtis su visomis konfliktų pusėmis, – po susitikimo Taline su Estijos premjere Kaja Kallas pareiškė K. Nehammer. – Ant kortos pastatyta labai daug.“

Pasak K. Nehammer, Vokietijos kanclerio Olaf Scholz ir Prancūzijos prezidento Emmanuel Macron skambučiai yra būtini siekiant aptarti saugius koridorius maistui, apsikėitimus belaisviais ar humanitarinę pagalbą. „Manau, kad yra teisinga ir svarbu tiesiogiai kalbėtis su prezidentu V. Putinu apie jo karo nusikaltimus“, – teigė Austrijos kancleris.

Tačiau Estijos premjerė pakartojo savo nepritariamą tokiam tiesioginiam bendravimui su Kremliaus šeimininku. K. Kallas teigė nemananti, kad yra derama kalbėti su V. Putinu, ir nurodė abejojanti jo geranoriškumu.

O. Scholz ir E. Macron po Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios kelis kartus telefonu kalbėjosi su V. Putinu.

Koronaviruso protrūkis Pekine

Pekinas (ELTA) – Po koronaviruso protrūkio populiariame Pekino bare milijonai žmonių privalės atlikti testą. Chaoyango rajone prasidėjo trijų dienų testavimo kampanija, kurioje dalyvaus apie 3,5 mln. žmonių. Prie kai kurių testavimo punktų daugiau kaip 100 metrų driekėsi laukiančiųjų eilės.

Žinybos, be to, įvedė karantiną daugiabučiams, kuriuose gyvena apie 10 000 identifiukuotų „Heaven Supermarket Bar“ lankytojų kontaktinių asmenų.

Minėtas baras – didelis, visą parą veikiantis kompleksas su stalais, kėdėmis ir sofomis – garsėja pigiu alkoholiu ir pritraukia daug lankytojų. Baras ir aplinkinės parduotuvės dabar uždarytos.

Anot duomenų, infekuoti asmenys gyvena ar dirba 14-oje iš 16-os Pekino rajonų. 22 mln. Kinijos sostinės gyventojų tik prieš savaitę buvo atšauktos koronaviruso priemonės. Tarp jų buvo prekybos centrų uždarymas, sustabdytas viešojo transporto darbas, žmonės buvo raginami dirbti iš namų.

Ukraina gavo vos 10 proc. pažadėtų ginklų

Kyjivas (ELTA) – Ukraina gavo tik 10 proc. Vakarų pažadėtų ginklų, skirtų padėti Kyjivui atremti Rusijos puolimą, pranešė gynybos viceministrė.

„Iš to, ką sakėme, kad mums reikia, gavome apie 10 procentų“, – sakė Anna Malyar. Ji pridūrė, kad Vakarai turėtų paspartinti pristatymo grafiką.

„Kad ir kaip Ukraina besistengtų, kad ir kokia profesionali būtų mūsų kariuomenė, be Vakarų partnerių pagalbos šio karo laimėti nepavyks“. Tokiems pristatymams turėtų būti nustatytas aiškus terminas, nes kiekvienas atidėjimas Ukrainai brangiai kainuoja ir didina pavojų, kad daugiau teritorijų pateks į Rusijos rankas. „Turime žinoti aiškius terminus, nes kiekvieną dieną vėluojama, kalbame apie Ukrainos karių ir civilių gyvybes“, – sakė ji. „Labai ilgai laukti negalime, nes padėtis itin sudėtinga“, – pridūrė ji, turėdama omenyje šliaužiantį Rusijos veržimąsi Donbase, kur Maskvos pajėgos pasirengusios užimti visą Luhansko sritį.

Anksčiau Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis vėl prašė sunkiosios ginkluotės iš Vakarų, kritikuodamas kai kurių Europos lyderių santūrų elgesį, kuris, jo teigimu, „labai sulėtino ginklų tiekimą“.

Pasak jo, Rusija turi „šimtus kartų daugiau įrangos ir ginklų“ nei Ukraina, kuriai trūksta ir tolumojo nuotolio ginklų, ir šarvuotų mašinų, ir dėl to mes prarandame žmones“, sakė jis. Greitis, kuriuo Ukraina galės atkovoti Rusijos okupuotą teritoriją, „tikrai priklauso nuo šios pagalbos ir ginklų“. „Jei nebus pagreitinamas ginklų tiekimas, bus sąstingis (...) žmonės ir toliau mirs. Jei mums duos ginklus, judėsime į priekį.“

Rusija naudoja pasenusias raketas

Kyjivas (BNS) – Ukrainoje naikindami sausumos taikinius Rusijos bombonešiai veikiausiai naudoja septinto dešimtmečio laikų sunkiasias priešlaivines raketas, teigiama paskelbtoje Jungtinės Karalystės žvalgybos ataskaitoje.

Šios raketos, galinčios nešti branduolines kovines galvutes, anuomet buvo skirtos lėktuvnešiams naikinti.

Žvalgyba nurodė, kad 5,5 tonos sveriančios raketos Ch-22, naudojant jas antžeminėms atakoms, yra labai netikslios ir gali sukelti didelę žalą su taikiniu nesusijusioms vietoms bei pareikalauti civilių aukų.

Ataskaitoje nurodoma, jog Rusija greičiausiai naudoja šiuos pasenusius ginklus, nes jai trūksta tikslesnių modernių raketų.

Kovodamos dėl rytinio Donbaso regiono tiek Kyjivo, tiek okupacinės Kremliaus pajėgos alinančioje kovoje panaudojo didelį kiekį ginkluotės.

Teritoriją, besiribojančią su Rusija, nuo 2014-ųjų iš dalies kontroliuoja prokremliški separatistai.

Pranešime teigiama, kad Ukrainos priešlėktuvinė gynyba vis dar sulaiko Rusijos taktinius lėktuvus nuo smūgių didžiojoje šalies dalyje.

Ukrainos kariuomenė pareiškė, kad Rusijos pajėgos persigrupuoja ir pradeda puolimą prieš Slovjansko miestą Ukrainos rytinėje Donecko srityje.

Ukrainos ginkluotųjų pajėgų generalinis štabas savo reguliariai atnaujinamoje operatyvinėje ataskaitoje nurodė, kad Maskvai per naktį pavyko įsivirtinti Bohorodičnės kaime, esančiame už 24 km į šiaurės vakarus nuo Slovjansko, iš kur ir ruošiasi pulsti miestą.

Donecko srities policija pranešė, kad Rusijos raketos per naktį pataikė į 13 miestų ir kaimų. Pareiškime policija nurodė, kad žuvo ir buvo sužeista civilių gyventojų, bet nenurodė jų skaičiaus.

Kuras vertingiau nei ukrainiečių gyvybės

Helsinkis (ELTA) – Per pirmąsias 100 karo Ukrainoje dienų Rusija iš iškastinio kuro eksporto uždirbo 93 mlrd. eurų ir didžioji jo dalis iškeliavo į Europos Sąjungą, rodo paskelbti tyrimo duomenys.

Nepriklausomo Suomijoje išikūrusio Energetikos ir švaraus oro tyrimų centro (CREA) ataskaita paskelbta tuo metu, kai Kyjivas ragina Vakarų nutraukti bet kokią prekybą su Rusija, tikėdamasis atkirsti Kremlių nuo finansinių išteklių šaltinių.

Anksčiau šį mėnesį ES susitarė stabdyti didžiąją dalį rusiškos naftos, nuo kurios žemynas yra labai priklausomas, importo. Nors šiais metais blokas siekia dviem trečdaliais sumažinti gamtinių dujų tiekimą, embargas kol kas nėra planuojamas.

Ataskaitos duomenimis, per pirmąsias 100 karo dienų ES atiteko 61 proc. rusiško iškastinio kuro eksporto, kurio vertė – apie 57 mlrd. eurų.

Didžiausios importuotojos buvo Kinija (12,6 mlrd. eurų), Vokietija (12,1 mlrd. eurų) ir Italija (7,8 mlrd. eurų).

Pirmąją vietą Rusijos iškastinio kuro pajamose užima žalios naftos pardavimas (46 mlrd. eurų), toliau seka vamzdiniais tiekiamos dujos, naftos produktai, suskystintos gamtinės dujos (SGD) ir akmens anglys.

Net kai Rusijos eksportas gegužės mėnesį smarkiai krito, nes šalys ir bendrovės vengė jos tiekimo dėl invazijos į Ukrainą, pasaulinis iškastinio kuro kainų augimas toliau pildė Kremliaus iždą, o pajamos iš eksporto pasiekė rekordines aukštumas.

CREA duomenimis, vidutinės Rusijos eksporto kainos buvo apie 60 proc. didesnės nei pernai.

Kai kurios šalys, įskaitant Kiniją, Indiją, Jungtinius Arabų Emyratus ir Prancūziją, padidino pirkimus iš Maskvos.

„ES svarstant galimybę sugriežtinti sankcijas Rusijai, Prancūzija padidino importą ir tapo didžiausia SGD pirkėja pasaulyje“, – sakė CREA analitikas Lauri Myllyvirta.

Kadangi dauguma šių pirkimų yra momentiniai, o ne ilgalaikiai kontraktai, Prancūzija sąmoningai nusprendė naudoti Rusijos energiją Maskvai pradėjus invaziją į Ukrainą, pridūrė L. Myllyvirta.

Sugrįžtame šokių

VITALIJA DUNČIENĖ

Ar jums teko girdėti lietuvišką mįslę: „Pramušu ledą – randu sidabrą; pramušu sidabrą – randu auksą“. Panašiai atsitiko ir man. Nujirdusi, kad į Šokių šventę Philadelphijoje atvyksta prof. Daumantas Matulis, nutariau jį pakalbinti. Pokalbio metu paaiškėjo, kad didžiąją grupės, kurioje jis šoka, dalį sudaro JAV gyvenę ar net JAV gimę šokėjai. Net šokių grupės pavadinimas iškalbingas – „Sugrįžus“. Tad šiandien kalbiname visą puokštę „Sugrįžus“ šokėjų, kurias jūs galbūt neblogai pažinojote, kai jos gyveno Čikagoje, Philadelphijoje ar kitur JAV. Tai – **Jurgita Matulienė, Dalia Cizikaitė, Lina Vaitiekūnaitė** ir **Ieva Vozbutaitė-Beliauskė**.

Papasakokite „Draugo“ skaitytojams, kokiais užsimimais yra užpildyta jūsų kasdienybė? Kaip surandate laiko repeticijoms?

Jurgita Matulienė: Esu mokslininkė, todėl didelė dalis gyvenimo prabėga Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centre, kur savo žiniomis ir darbais stengiuosi prisidėti prie vaistų nuo vėžio kūrimo. Nuobodžiauti tikrai netenka: eksperimentai, mokslinių straipsnių rašymas, darbas su studentais... Neatsistebiu, kaip greitai darbe prabėga laikas ir ateina metas lėkti namo, kur laukia didelė šeima ir visi su ja susiję rūpesčiai bei džiaugsmi. Na, o pastaruoju metu tikrai nemažą laiko dalį tenka skirti ir šokių repeticijoms. Daugelį metų šoku Vilniaus liaudiškos muzikos ir šokių ansamblyje „Vilnis“, su kuriuo tenka dalyvauti įvairiuose koncertuose bei kultūrinuose renginiuose. O kai ėmiausi vadovauti lietuvių, gyvenusių užsienyje, visuomeninės organizacijos „Sugrįžus“ tautinių šokių grupei, šokiai tapo dar svarbesne gyvenimo dalimi. Surasti laiko repeticijoms ne visada yra lengva. Kartais važiuoju į repeticiją tokia pavargusi po sunkios darbo dienos, kad atrodo, jog šiandien jau tikrai „neištampsiu“... Bet prasideda repeticija, užgroja muzika, leidžiamės šokti, ir taip gera, linksma pasidaro, kad akimirksniu pamirštu nuovargį ir visus rūpesčius. Gal dėl to ir mėgstu šokti, nes tai labai artima mano širdžiai! Šokdama esu labai laiminga!

Ieva Vozbutaitė-Beliauskė: Jau daugiau nei ketverius metus esu „Ignitis grupės“ – didžiausios žaliosios energetikos grupės Baltijos šalyse – Komunikacijos vadovė (Chief Communications officer). Energetika šiandienos karo Ukrainoje kontekste yra nuolatos linksniojama tiek politikų, tiek verslo atstovų. Džiaugiuosi ir didžiuojuosi turėdama galimybę savo kasdieniu darbu prisidėti, kad Lietuva būtų viena pirmųjų šalių Europoje, drąsiai atsiskiusių išteklių, kuriais finansuojamas agresorius. O ilgalaikę savo veiklą – plėsdami žaliosios energetikos gamybą – užtikriname, kad ir kartos po mūsų galėtų džiaugtis tokiu pasauliu, kokį turime mes.

Taip pat nepraleidžiu progos paimti į rankas teniso raketę – tai sportas, kurį pradėjau praktikuoti dar mokydamasi Perkiomen Prepatory School ir Ursinus College. Labai džiaugiuosi Jurgitos ir Daumanto kvietimu prisidėti prie šokių grupės, nes Lietuvoje šokau nuo pirmos klasės, o ir Philadelphijos „Aušrinėje“ teko sušokti vieną kitą polką. Esu nuostabių dviejų berniukų mama, tad dabartinis mūsų gyvenimo etapas ypatingai energingas ir turiningas. Džiaugiamės gyvenimu ir tais, su kuriais galime juo dalintis.

Dalia Cizikaitė: Šalia darbo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, nemažai redaguoju, verčiu. Metų pradžioje išėjo mano sudarytas Alenos Landsbergytės-Žemkalnytės paauglystės metais rašytas „Aliutės dienoraštis“. Prieš keletą savaičių įvyko kino režisierės Giedrės Beinoriūtės knygos „Audrius Kemežys. Akimirksnis spalvoms suderinti“, skirtos per anksti Anapilin iškeliavusiam kino operatoriui Audriui Kemežiui, pristatymas. Esu šios knygos kalbos redaktorė. Šie metai mano kūrybinių darbų kalendoriuje pažymėti Paryžiuje gyvenusio skulptoriaus Antano Mončio ženklui. Kasmet Lietuvoje pavasarį vykstančiame kino filmų festivalyje „Kino pa-

Vilnius – Lietuvos širdis. Vilniuje – mūsų širdis.

Rūtos Ande nuotr.

vasaris“ įvyko Lino Mikutos dokumentinio filmo „Mončys. Žemaitis iš Paryžiaus“, prie kurio vertimo darbų prisidėjau, premjera. Praėjusį rudenį ir dalį žiemos redagavau leidyklos „Aukso žuvis“ leidžiamą Mončio sūnaus Jean-Christophe Moncys atsiminimų knygą „Mano tėvas Antas: 100 prisiminimų apie Antaną Mončį“ vertimą į anglų kalbą. Knyga jau išleista prancūzų ir lietuvių kalbomis, anglišką jos variantą turėtų pasirodyti netrukus. 2019 m. pradėjau įgyvendinti sakininės istorijos projektą, kurį laiką savotišku JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos 1995 m. pradėto įgyvendinti „Sakininės istorijos projekto“ tęsiniumi (2014 m. jos pagrindu pasirodė knyga „Manėm, kad greit grįšim“, dar po trejų metų ir anglišką jos vertimas). Jo metu kalbinu tuos dypukus, kurie Antrojo pasaulinio karo metais pasitraukė iš Lietuvos būdami vaikai arba paaugliais. Iki šiol pavyko pakalbinti apie 35 žmones, tikiuosi, jog jų bus ir daugiau.

Buvusi „Draugo“ vyr. redaktorė Dalia Cizikaitė su šokių partneriu Svajumi Asadausku. „Sugrįžus“ archyvo nuotr.

Lina Vaitiekūnaitė: Su lietuvių tautiniais šokiais iki 2020 metų, kada prasidėjo ruošimasis Šokių šventei, buvau susidūrusi tik kaip žiūrovė, todėl ir per pirmąjį pasiruošimą prieš epidemiją, ir dabar, atnaujinus repeticijas, susiduriu su ne vienu išbandymu. Jurgitai galiu tik dėkoti už kantrybę ir patarimus, kurių vis prireikia. Ji niekada nenusigręžia, o kai mato, kad beviltiškai jautiesi, visada padrašina.

Išgirdusi, kad šventė vyks Philadelphijoje, su kuria sieja daug šiltų prisiminimų, nutariau nepasiduoti ir vėl pamatyti šį miestą. Tik šį kartą kitokiu būdu

– Šokių šventėje. Laiko repeticijoms skiriu po darbo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje, kurioje pagrindinė mano veikla – Akademijos ir kariūnų, būsimų Lietuvos karininkų, veiklos viešinimas, studijų pristatymas visuomenei, vyresnių klasių moksleiviams – sudominimas jas rinktis ir tapti savo krašto gynėjais. Todėl ir ryšių su visuomene veikla yra įvairiapusė – priklausau komandai, kuri organizuoja Karo akademijos renginius, juos viešina, ruošia reklamą, platina pranešimus žiniasklaidai ir pan. Darbas neapsiriboja vien kabinetuose. Tenka ir „palakstyti“ po miškus su kariūnais jų pratybų metu. Įvairūs išbandymai suteikia azarto mokytis ir sužinoti daugiau. Matyti, kaip jaunas žmogus, rinkdamasis profesiją ir svarstydamas, ką norės daryti gyvenime, apsisprendžia tapti Lietuvos kariu, prisiekia savo šaliai ją ginti ir, jeigu reikės, paaukoti gyvybę, yra labai jaudinantis momentas. Man tenka pamatyti ir kariūnų kasdienybę, kuri nėra „patogi“ ir lengva. Bet šie ketveri studijų metai yra tik pradžia. Tokie pavyzdžiai padeda kai kurių dalykų mokytis ir civiliams.

Jūsų išsilavinimas, darbas, pomėgiai yra labai skirtingi, bet jus visas jungia „amerikietiška“ patirtis ir... sprendimas grįžti namo. Gal galėtumėte trumpai papasakoti apie tą „amerikietišką“ patirtį, savo išgyvenimus?

Jurgita M.: Į Ameriką išvykau iš karto po biologijos studijų baigimo Vilniaus universitete. Vykau pas savo vyrą Daumantą, kuris tuo metu jau dirbo Minnesotos universitete, profesoriaus Rex Lovrien vadovaujamoje laboratorijoje, ir planavo stoti į doktorantūrą. Aš pradžioje net anglų kalbos tvirtai nemokėjau, neturėjau jokių konkrečių planų. Vien tik tai, kad vykstu į Ameriką, jau atrodė kaip didžiausias gyvenimo pasiekimas... O po 10 metų grįžau į Lietuvą jau ne tik išmokusi anglų kalbą, bet ir pabaigusi doktorantūros studijas, apkeliauvusi Ameriką, susilaukusi 2 vaikų ir pasiryžusi įgytomis žiniomis bei patirtimi pasidalinti su savo gimtąja šalimi. Taigi, tie Amerikoje praleisti metai buvo paties sparčiausio augimo tarpsnis mano gyvenime. Jo metu subrendau kaip asmenybė, kaip mokslininkė, kaip mama, supratau, ko noriu ir ką galiu, įgijau taip trokštamo patikėjimo savimi. Už tai esu be galo dėkinga šiai šaliai, kuri taip nuoširdžiai priima atvykėlius iš svetur, sudaro puikias sąlygas jiems mokytis, augti ir siekti savo svajonių. Nenuostabu, kad atsimečiau tik iš gerosios pusės. Ir dabar dažnai ilgiuosi jos, su malonumu prisimenu Minnesotos ir Philadelphijos lietuvių bendruomenes, visus draugus, savo profesore dr. Ryoko Kuriyama ir tą laisvės, kūrybiškumo bei draugiškumo atmosferą, tvyrančią Minnesotos universitete ir už jo ribų.

Ieva V-B.: Klausimas apie patirtį JAV priverčia suvokti, kaip greitai bėga laikas. Atvykau į JAV 1995 m., laimėjusi Atviros Lietuvos fondo stipendiją mokytis privačioje mokykloje dešimtoje klaseje. Baigiau mokyklą, tada pavyko gauti stipendiją universitete – dar ketveri metai. Po studijų turėjau „practical trai-

ning” metus, kuriuos praleidau dirbdama Quest Diagnostics. Aš į JAV važiavau mokytis, studijos baigėsi – grįžau namo. Po bemaž aštuonerių metų. Patirtis JAV man yra neįkainojama – iš baikščios mergaičiukės iš mažo miestelio šiaurės Lietuvoje aš tapau savarankiška, stipria, savo nuomonę turinčia moterimi, kuri pasaulį priima atviromis akimis. Mane priėmė, globojo, mokė, mylėjo nuostabūs čia sukurti žmonės – nuo amerikiečių mokytojų mokykloje iki krikšto tėvų, Dailios ir Rimo Jakų. Yra posakis – „kad užaugintum vaiką, reikia kaimo”. Jaučiuosi taip, tarsi mane augino ypatingai didelis kaimas – nuo Lietuvos iki JAV.

Dalia C.: Turbūt kaip ir bet kokia patirtis, kuri įvyko prieš daugiau nei penketą ar net septynetą metų, ilgainiui palieka tik gerus jausmus, tamsesnius ar nemalonesnius prisiminimus, jei tokių ir būta, panardindama giliai atminties kertėse. Turbūt retam žmogui jo jaunystė, praleista aukštojoje mokykloje, nepalieka tik gerų, nostalgija atmieštų prisiminimų! Beveik pusė mano buvimo JAV patirtis susijusi su studijomis PLB Lituanistikos katedroje University of Illinois at Chicago. Jų metu ne tik studijavau ir studentavau, bet ir turėjau progos susipažinti su amerikiečių teatru, suvaidinti keliuose spektakliuose. Antroji mano gyvenimo JAV dalis susijusi su darbu laikraščio „Draugas” redakcijoje. Darbas jame suteikė progą išeiti gerą redagavimo mokyklą, pažinti daug puikių žmonių, su dalimi kurių iki šiol palaikau ryšį. Ir šios kelionės į Ameriką metu ketinu keletą jų aplankyti.

Lina V.: Gal keistai ar netgi įžūliai nuskambės – atvykdama į JAV aš jaučiuosi kaip grįžtanti namo... Ne tiesiogine prasme, bet vis tiek – namo... 2003 m. būdama studente ir vasarą dirbdama Amerikoje, patekau į rimtą avariją. Buvau viena lietuvė svetimame krašte. Nežinau, kuo viskas būtų pasibaigę, jei ne Philadelphijos lietuvių bendruomenė, kuri, išgirdusi apie mane, „kalnus nuvertė” ir padėjo man atsigausti, pasveikti ir sugrįžti į gimtinę. Todėl sakau, kad čia aš gavau naują gyvenimą ir didelę šeimą – lietuvių bendruomenę, kuri neleido man pasiduoti, kurios meilės ir suteiktos pagalbos aš ir mano artimieji niekada nepamirš. Prieš šiuos jausmus nublanksta ir pati avarija. Paklausta apie ją, aš tik atsakau – nelaimė gali atnešti ir laimę. Arčiau būti jos reiškia meilę kitam lietuviui ir savo šaliai Lietuvai. Šiomis dienomis iš viso pasaulio susirinkę lietuviai galės jausti tą patį, nes bus arčiau vienas kito.

Šį klausimą noriu skirti šokių grupės vadovei Jurgitai. Jurgita, jeigu ne jūs ir ne jūsų pasišventimas, tai, ko gero, ši šokių grupė neegzistuos ir... mes negalėtumėme kalbėti apie sugrįžimus. Taigi, ačiū, kad vadovaujate... Ar sunku buvo surinkti grupę repeticijoms, žinant, kad žmonės yra labai užsiėmę? Ar jūsų mokiniai buvo paklusnūs? Ar jau esate pasiruošę šokių šventei?

Jurgita M.: Šią vasarą LGUVO „Sugrįžus” tautinių šokių grupė dalyvaus jau trečioje Lietuvių tautinių šokių šventėje Amerikoje. Jau šokome Los Angeles, Bostone, o dabar vykstame į Philadelphia. Ir kiekvieną kartą tai yra didžiulis džiaugsmas, bet kartu ir didžiulis iššūkis. Sunkiausia, be abejo, yra surinkti šokėjų grupę, įtikinti ją, kad mes viską galim ir išlaikyti tokį nusiteikimą iki pat šventės. Vieni su-

Grupė „Sugrįžus” XIV Lietuvių tautinių šokių šventėje Bostone 2012 metais.

„Sugrįžus” archyvo nuotr.

tinka labai lengvai, kitus tenka ilgai įkalbinėti. Bet dažniausiai, jeigu jau žmogus ateina bent į vieną repeticiją, tai ir pasilieka. Nes šokti smagiame draugų rate yra toks malonumas – retas gali atsispirti! Aš manau, kad su dabartine šokėjų grupe man ypač pasisekė. Atvažiuojame net devynios poros! Tarp jų yra šokėjų, kurie jau dalyvavo Šokių šventėse Amerikoje ir puikiai žino, kodėl jie vėl čia važiuoja. Dalis yra visiškų naujokų, kuriems ne tik šventė, bet ir patys tautiniai šokiai yra naujas gyvenimo nuotykis. Bet galiu pasidžiaugti, kad ir vieni, ir kiti tikrai stengiasi šokti kuo geriau ir, manau,

Dalia C.: Visoms užduočiau tą patį klausimą: **Kaip šiandien vertinate savo amerikietišką patirtį? Ar teko ją pervertinti? Jei taip, kodėl, kokiomis aplinkybėmis?**

Lina V.: Trumpai galiu pasakyti: išmokau labiau mylėti savo kraštą ir tautiečius – Lietuvą ir lietuvius. Kad tai įvertinčiau ir priimčiau, turėjau išgyventi savo pačios istoriją. Amerikos lietuvių bendruomenė, visų pirma, atkreipė dėmesį ir tiek daug man padėjo, nes esu jų tautietė. Mano draugai dar priduria: tu pamilai Ameriką, ir tai mes matome. Su jais dėl to nesiginčiju.

buvo – ką aš gavau iš Amerikos, jei sakau, kad dabar aš į ją sugrįžtu. Bet pasakodama apie savo „amerikietišką” patirtį, aš pati į šį klausimą ir atsakiau. Suprantu, kad taip pat atsakys ir kitos pašnekovės. Dabar kilo kitas klausimas: Kaip reaguoja aplinkiniai, išgirdę, kur ruošiatės?

Jurgita M.: Aplinkiniai, sužinoję kur ruošiamės, dažniausiai labai nustemba. Kartais net paklausia, ar tikrai verta keliauti taip toli už savo pinigus vien tam, kad šoktume šventėje? Ir dar vežtis kartu visus vaikus? Bet kai paaiškinu, kad daugumai mūsų ši šventė yra ne tik galimybė šokti kartu su pasaulio lietuviais nuostabiame renginyje, bet ir proga vėl pasisvečiuoti šalyje, kuri kažkada mus priėmė, augino, buvo mūsų antrieji namai, tai visi dažniausiai lieka sužavėti mūsų pasiryžimu palaikyti šią gražią tradiciją. Tikiu, kad atvyksime dar ne į vieną šventę!

Ieva V.-B.: Stebėti aplinką man nėra naujiena. Labiausiai, manau, džiaugiasi mano berniukai. Liepos 6 d. minima ne tik Mindaugo karūnavimo, bet ir Lietuvos tautinio kostiumo diena. Aš šią dieną dažnai pasipuošiu tautiniu kostiumu ir mano vaikams tai labai patinka. Iš kitos pusės, su Žilvinu (Ievos vyras Žilvinas Beliauskas – RED.) esame nemažai keliavę po JAV, mūsų namuose nuolat lankosi draugai iš JAV, vaikai puikiai kalba angliškai ir laukia, kada jie galės aplankyti šalį, „kurioje mokėsi mama”. Tai, kad mama, pasipuošusi tautiniais drabužiais, šoks Amerikoje, jiems daro ypatingą įspūdį. Man tai kelia labai daug sentimentų ir džiugesio. O kad vaikai susidomėjo tautiniais šokiais – nuostabu.

Lina V.: Dažniausiai iš pradžių išgirstu klausimą „Ar tu šoki tautinius šokius? Esi šokėja?”. Pamatau ir jų nuostabą. Kartais tenka papasakoti apie savo „amerikietišką” patirtį, bet svarbiausia – taip galiu supažindinti su organizacija „Sugrįžus”, atkreipti kitų dėmesį, pasidžiaugti ir didžiulis, kad esu lietuvė, galiu dalyvauti viso pasaulio lietuvių vienijančiame renginyje. Tuomet ir mažos tautos įvykis tampa dideliu įvykiu – svarbiausia, kiekvieno mūsų širdyje.

Nuoširdžiai dėkoju už pokalbį. Linkime, kad jūsų kelionė būtų saugi ir neprailgtų, o buvimas Philadelphijoje pripildytų jūsų sielas ir širdis maloniais prisiminimais.

Matulių šeimoje šoka visi! Iš k: Daumantas, Jurgita, Eimantas, Tautvydas, Renata ir Vaigintas. Šeimos albumo nuotr.

kad esame jau neblogai pasiruošę. Labai smagu, kad kartu šoka ir mano vyras bei trys mūsų vaikai, o taip pat ir mano brolis su žmona. Prisijungė ir senų gerų draugų (tarp jų – Ieva Vozbutaitė, kuri šoko mano tuo metu vadovaujamoje Philadelphijos „Aušrinėje”). Mums bus įdomu vėl sugrįžti į miestą, kuriame gyvenome, draugavome, šokome... O ką jau kalbėti apie mano sūnų Vaigintą, kuris gimė Philadelphijoje, ir būdamas 3 mėnesių amžiaus, jau „dalyvavo” su „Aušrine” Šokių šventėje Čikagoje, būdamas 5 mėnesių grįžo į Lietuvą, o dabar, 18-metis, šoks savo gimtinėje! Štai kokie šaunūs tie mūsų sugrįžimai!

Dalia, kreipiuosi į jus, kaip į buvusią „Draugo” redaktorę. Užduokite, klausimą savo kolegėms šokėjoms – tokį, atsakymus į kurį būtų įdomu sužinoti „Draugo” skaitytojams.

Jurgita M.: Aš nelabai sugalvoju, ką dar galėčiau pridurti prie to, ką jau papasakojau apie savo patirtį Amerikoje.

Ieva V.-B.: Atsiminti penkiolikos metų vaiko patirtį ir žvelgti į ją su dabartine patirtimi, branda, išmintimi bei susipynusiais dviejų nuostabių berniukų mamos jausmais – tas bandymas mane nuteikia filosofiskai. Aš žinau, kad ta patirtis yra mano DNR, ji yra neatsiejama visų mano pasirinkimų bei sprendimų dalis. Būta tame daug prasmės, bet kartoti nenorėčiau.

Lina, kreipiuosi į jus kaip į profesionalią žurnalistę. Ko svarbaus aš nepaklausiau pašnekovių? Ištaisykite mano klaidą ir tą klausimą užduokite.

Lina V. Nežinau, ko daugiau čia reiktų klausyti... Mano pirma mintis

Parengė Dainius Ruzevičius

SPORTAS

Čempionės titulas priartina svajonę

Rusnės Augustinaitės atstovaujama komanda laimėjo JAV mokyklų krepšinio čempionių titulą – šias rungtynes transliavo didžiausias JAV sporto kanalas ESPN, o Amerikos komentatoriai garsiai kalbėjo, kad šią veržlią krepšininę iš Lietuvos verta įsidėmėti.

Kvietimus iš JAV universitetų komandų R. Augustinaitė pradėjo rinkti jau devintoje klasėje. Bet talentingos krepšininės iš Šiaulių planai dar didesni – žaisti WNBA ir olimpiadoje.

R. Augustinaitės tikslai neeiliniai – žaisti WNBA ir olimpiadoje.

Tokių svajotojų Amerikoje netrūksta, bet aštuoniolikmetė lietuvė nuosekliai siekia savo tikslo. Persikėlus per Atlantą iš Šiaulių į Montverde akademią Floridoje, 182 cm ūgio 68 kg svorio gynėja per du sezonus sulaukė kvietimų iš daugiau nei penkiolikos komandų, rungtyniaujančių galingose NCAA konferencijose. Tokie garsūs universitetai kaip Alabamos, Floridos, Kansas, South California, Syracuse, Virginia Tech ir kiti siunčia laiškus R. Augustinaitėi bandydami prisivilioti gynėją į savo gretas.

„Jos pavardės tarimas mums yra iššūkis, bet Augustinaitė yra iš tų, kurias reikia įsidėmėti. Jos žaidime yra gatvės stiliaus“, – visai Amerikai pareiškė ESPN televizijos komentatorė, kai lietuvė kalė tritaškį į varžovių krepšį JAV moksleivių krepšinio finalo ketverto turnyre „Geico High School Nationals“, kuris vyko balandį Fort Myers, FL.

Montverde akademijos komanda su R. Augustinaitė finale nugalėjo „New Hope“ akademią 61:57. „Kai buvau mažas vaikas, žiūrėdavau krepšinių per ESPN, o dabar man pačiai sunkiai suvokiama, kad ten rodo mane“, – sakė JAV moksleivių krepšinio čempionė R. Augustinaitė. Ji suklykė iš laimės ir išskėtusi rankas lyg sparnus po finalinio švilpuko nulėkė pas komandos drauges švęsti istorinės pergalės. Jos apsikabinusios šokinėjo aikštėje, tiesė į viršų rankas ir bučiavo sidabru blizgančią nugalėtojų taure, kurią pasukui atvežė į savo mokyklą ir parade

miesto gatvėmis iš atviro automobilio rodė visiems. „Taurė didelė, sunki, jautėmės kaip kokios NBA čempionės. Tai tikrai didelė ir viena svarbiausių pergalių mano gyvenime“, – prisiminusi čempionišką paradą šypsojosi R. Augustinaitė.

Visus metus krepšininė iš Lietuvos žaidė vidutiniškai po 20 minučių, pelnė beveik 10 taškų, atliko apie 3 rezultatyvius perdavimus ir atkovodavo po 4 kamuolius.

Lietuvoje sunkiai įsivaizduojama, kad mergaičių mokyklų krepšinis galėtų sulaukti tokio dėmesio. Bet JAV stipriausių mokyklų žaidimo lygis traukia akį, o pergalė finalo ketverte yra išskirtinis pasiekimas.

Šiomet pirmą kartą istorijoje JAV čempionais tapo tos pačios Montverde akademijos tiek merginų, tiek vaikinių komandos. Titulai nestebina prie mokyklos salės pamačius didžiulius plakatus su NBA žvaigždėmis Ben Simmons (Brooklyno „Nets“) ir D'Angelo Russell (Minnesotos „Timberwolves“), kurie mokėsi būtent Montverde akademijoje. Čia auginamos žvaigždės.

„Aš visada žinojau, kad noriu į WNBA, o tiesiausias kelias į ten yra Amerikoje, taip pat aš labai noriu žaisti olimpiadoje, – sakė R. Augustinaitė. – Aš ieškojau mokyklos, kuri man padėtų siekti tikslų, kur būčiau matoma. Pasirinkau teisingai.“

Lietuvė puikiai suvokia, kad, nepaisant išskirtinio talento, tobulinti reikia daug ką: kamuolio varymą, prasiveržimą į baudos aikštėlę, metimą iš po krepšio.

Padėjo NCAA trenerė lietuvė

Nuo R. Augustinaitės lovos iki krepšinio salės – penkios minutės pėsčiomis.

Palmėmis apsodintoje mokyklos teritorijoje sportininkais pasirūpinta tarsi profesionalais. Norisi masažo – prašom, specialistai dirba kasdien. Reikia ledo vonios arba kineziterapeuto pagalbos – čia jų ne vienas. Štarginė krepšininėms visada atrakinta, gali gerti kiek tik nori izotoninio „Gatorade“, užkasti baltymų batonėliais, o valgykloje rinktis iš įvairių pasaulio virtuvių patiekalų. Tačiau patekti į šį šiltą uždara Montverde akademijos pasaulį įmanoma tik išrinktiesiems.

Vien talento gali neužtekti, nes reikia turėti ir pinigų: gyvenimo ir mokslų kaina čia siekia 60 tūkst. JAV dolerių per metus. Tik kai kurie talentai – tokie kaip R. Augustinaitė – gauna visą stipendiją.

Trenerė pamatė lietuvės atsivimą aikštėje. Išsiskirti padėjo gynėjos žaidimas Lietuvos jaunučių (iki 16 m.) rinktinėje, su kuria 2019-aisiais ji iškovojo Europos čempionato sidabrą. Be to, būdama vos penkiolikos, ji jau rungtyniavo Lietuvos moterų aukščiausiojoje lygoje. Paauglė tarp suaugusiųjų „Šiauliuose“ rinkdavo po 10 taškų per rungtynes.

Vis dėlto Lietuvoje būti pastebėtai

R. Augustinaitė su Taure.

amerikiečių nėra paprasta. Montverde akademija niekada gal ir nebūtų atradusi R. Augustinaitės, jei ne Radvilė Autukaitė. Ši buvusi krepšininė dirba Virginia Tech moterų krepšinio komandos trenerių štabe ir nuolat stebi talentus. Prieš keletą metų ji pasiūlė pažįstamai Montverde akademijos treneri atkreipti dėmesį į R. Augustinaitę.

„Aš Rusnę vadinu ‘mini pro’ – mažąja profesionalė. Ji nuo mažens rūpinasi savimi ir dirba kaip profesionalė, – sakė 30-metė NCAA trenerė R. Autukaitė. – Rusnės talentas yra savaime suprantamas, nes be jo niekas jos nekviesių į NCAA pirmojo diviziono komandas. Bet iš būrio kitų žaidėjų ją išskiria jos aistra, užsidegimas ir tikslai siekti daugiau.“

Kopijuoti NBA krepšininę judesius ji bandė nuo pat vaikystės, kai vieną dieną tėtis į seną vaizdo grotuvą įdėjo kasetę su Michael Jordan žaidimo įrašais ir parodė, kaip atrodo dieviškas krepšinis. „Man labai patiko Jordan, jo judesiai, jo ryškus stilius ir aikštėje, ir už jos ribų. Po to visada daug dėmesio skyriau amerikietiška kultūrai ir krepšiniui. Mane net vadina ‘baltaode juoduoke’, – šypsojosi R. Augustinaitė, neįsivaizduojama be „Air Jordan“ sportinių batų. – Aišku, esu lietuvė, ir visi tai žino, bet aikštėje matyti, kad esu apsupta juodaodžių kultūros. Europiečiai dažniausiai būna be emocijų

veide, o aš elgiuosi visai kitaip – ėmu tritaškį ir turiu švęsti, kurti šou.“

Lietuvoje rinko po 45 taškus

R. Augustinaitė savo sugebėjimais taip išsiskyrė iš kitų merginų Lietuvos moksleivių krepšinio lygoje, kad 2019-ųjų rudenį rungtynėse su varžovėmis iš Biržų pelnė 45 taškus, atkovojo 16 kamuolių ir surinko 48 naudingumo balus. Praėjo mėnuo, ir R. Augustinaitė vėl sumetė 45 taškus ir į Panevėžio sporto centro komandos krepšį.

Lietuvoje jos talentą aptarinėjo nedidelis krepšinio profesionalų ratas, bet platesnė auditorija tuometu apie mergaičių krepšinį girdėjo ne bent tiek, kad atsirado superatlentė Justė Jocytė. Ši išskirtinių sugebėjimų krepšininė yra metais jaunesnė už R. Augustinaitę, bet jos kartu iškovojo tą Europos jaunučių sidabrą, atgaivinusį viltį, kad gal pagaliau Lietuva užaugins galingą moterų krepšinio kartą.

J. Jocytė iš Klaipėdos persikėlė tobulėti į Villeurbanne ASVEL akademią Prancūzijoje. R. Augustinaitė galėjo sekti paskui ją į Prancūzijos ar kitas Europos akademijas, bet ji turėjo kitokią, amerikietiška, svajonę.

„Aš labai noriu žaisti olimpiadoje“, – sakė R. Augustinaitė.

Daugiau sporto 15 psl.

JAV moksleivių krepšinio čempionė tapusi R. Augustinaitė: „Tai viena svarbiausių pergalių mano gyvenime.“

Gintaras Karosas atidaro parodą Clevelando lietuvių klube.

Dr. Viktoro Stankaus nuotraukos

Paroda „Vytis – Lietuvos ir lietuvių” jau Amerikoje

DR. VIKTORAS STANKUS

Parodą „Vytis – Lietuvos ir lietuvių”, atspindinčią išėivijos simbolių kūrėjo ir organizatoriaus Gintaro Karoso darbus, parengė ir organizavo Vyčio paramos fondo pirmininkas Vilius Kavaliauskas. 2019 m. kovo 11-ąją paroda pirmą kartą buvo pristatyta LR Seime, dalyvaujant prezidentui Valdui Adamkui, profesoriui Vytautui Landsbergiui, LR Seimo pirmininkui Viktorui Pranckiečiui, Seimo nariui Emanueliui Zingeriui ir kitiems svečiams. Po to prasidėjo parodos kelionė aplink pasaulį.

Paroda perteikia išėivijos tautinius simbolius, kuriuos sukūrė Bostone augęs G. Karosas ir jo bendrovė „Baltic Associates”, padedami bendraminčių. Darbai gimė Lietuvių jaunimo informaciniame centre (Lithuanian Youth Information Center), įsteigta 1971 m. Vėliau, 1976 m., per „Baltic Enterprises” ir 1979 m. per „Baltic Associates” Gintaras bandė pasiekti lietuvių jaunimą bei apskritai lietuvių kilmės žmones Amerikoje ir Kanadoje – tiesiogiai ir per tarptautinius festivalius. Savo sukurtais Vyčiais, patriotiniais plakatais, lipdukais, kitokia lietuviška produkcija, lietuviškos muzikos plokštelėmis, liaudies drožiniais ir lietuviška simbolika anglų kalba jis ugdė tautinę savimone, o taip pat stengėsi atkreipti Amerikos politikų dėmesį, kad nebūtų užmiršta pavergta Lietuva ir kad būtų atkurta jos laisvė. 1988 m. ši simbolika pasiekė ir Lietuvą – Gintaro sukurti Vyčiai buvo naudojami „Sąjūdžio” veikloje.

Šiandieninėje Lietuvoje G. Karoso sukurtas Vytis puošia Lietuvos geležinkelių traukinius ir Lietuvos pašto ženklus. Po pristatymo Seime paroda, remiama Vyčio paramos fondo, toliau keliavo per aštuoniasdešimt muziejų Lietuvoje, pasiekė Rygą. O parodos kelionę per pasaulį organizavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, remiama Lietuvių Fondo. Iš Airijos jūrinių talpintuvų paroda buvo atsiųsta į Ameriką eksponuoti lietuvių bendruomenėse ir pirmiausia – Clevelande.

Viešnagės metu Clevelande nuo šių metų gegužės 18-osios iki birželio 5-osios (paroda eksponuojama nuo gegužės 25 iki birželio 25 d.) Gintaras kalbėjo dvejose lietuvių radijo programose „Šiaurinis krantas” laidose (5. 22 ir 6. 5), kurias vedė Eugenijus (Augustas) Dicevičius ir Marius Juodišius. Svečias džiaugėsi, kad puiki dviejų valandų lietuviška programa sekmadienių rytais (nuo 8 iki 10 val. r., internetu: wju.org, *Lithuanian radio program*) toliau kūrybingai veikia ir yra viena iš nedaugelio likusių visoje Amerikoje. Gintaras paaiškino, kad Clevelandą parodos kelionės per Ameriką pradžia pasirinko dėl to, kad čia – jo širdis. Su Clevelandu jis turįs daug ryšių, įgytų per tuos metus, kai su „Baltic Enterprises” gaminiais dalyvaudavo Clevelando tarptautiniuose festivaliuose. Jis prisiminė ir bendradarbiavimą su

šių eilučių autoriumi, 1971 m. gyvenusiu Bostone ir dirbusiu vicepirmininku Gintaro įsteigta Lietuvių jaunimo informacijos centre bei centro leidinio „Lietuvių jaunimas” (The World Lithuanian Youth Magazine) redakciniame štabe. Tuo pačiu metu klivlandietis Algis Rukšėnas Bostone rašė knygą „Day of Shame” apie Simo Kudirkos drąsų šuolį nuo sovietų laivo ir taip pat prisidėjo prie „Lietuvių jaunimo” redagavimo. Grįžęs į Clevelandą šių eilučių autorius toliau dirbo redakcijoje bei buvo Lietuvių jaunimo informacijos centro ryšininku. Iš viso ryšininkų buvo devyniolikoje Amerikos miestų ir devyniuose Kanados miestuose.

Gintarui visada būdavo malonu atvažiuoti į Clevelandą išgyti lietuviškų prekių platinimui Amerikoje. (Tam tikslui jis turėjo sukūręs išsamų lietuvių paveldo katalogą „Lithuanian Heritage”). Čia jis išgydavo dievdarbų Viktoro Degučio (Rūtos Degutienės uošvio) nuostabių medžio rankdarbių ir Prano Neimano gamintų skambių kanklių. Išgydavo lietuviškos muzikos plokštelių, tokių kaip: „Skamba, skamba kankliai”, „Lietuvos kanklės” (Čiurlionio ansamblio kanklių orkestras, vedamas Onos Mikulskienės); „Vaidilų kanklės” (dirigavo Ona Mikulskienė); „Nerija” (liaudies muzika, Nerijos mergaičių ansamblis, vadovė Rita Čyvaitė-Kliorienė); „Dievui ir Tėvynei” (Čiurlionio ansamblio muzika, vadovas maestro Alfonsas Mikulskis). Gintaras ir dabar prisimena tą veik trijų valandų istorinį interviu, kurį jis filmavo šių eilučių autoriui kalbinant maestro A. Mikulskį apie Čiurlionio ansamblio nuostabų kelią nuo įsteigimo Lietuvoje, per gyvenimus okupacijose, pokarį Prancūzijos okupacinėje zonoje Vokietijoje, prancūzų generolo teigiamą vertinimą ir globą, įsikūrimą Clevelande ir triumfą Carnegie Hall bei bendradarbiavimą su Nacionaliniu simfoniniu orkestru Washingtono. Vaizduojant persiūsta į Lietuvą.

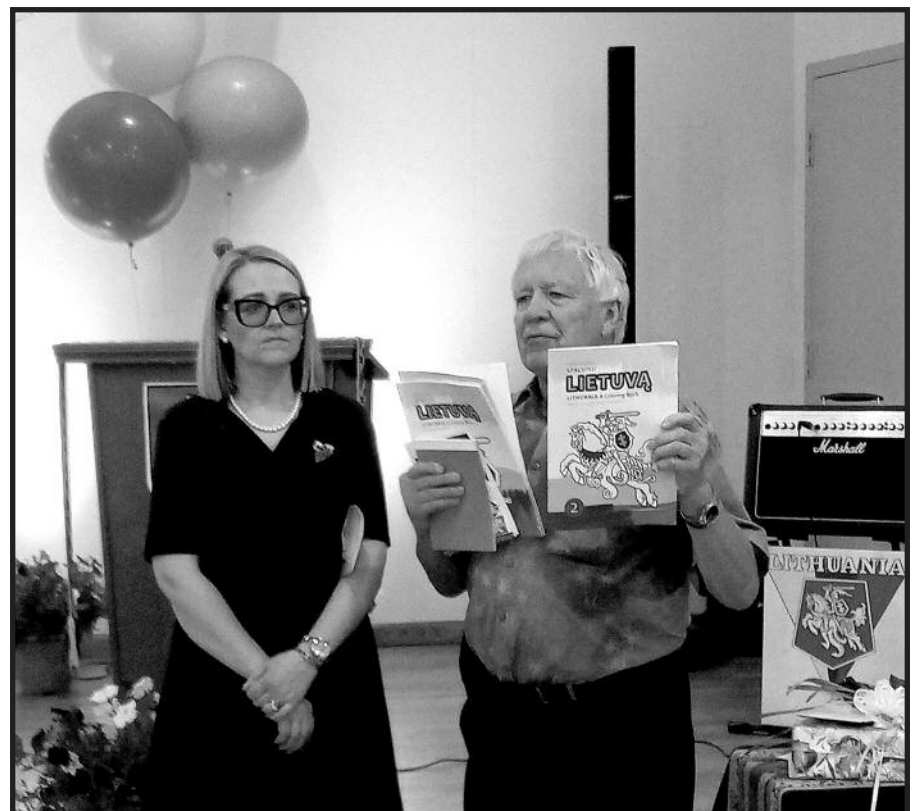
Gintaras į Clevelando Lietuvių klubą (namus, kuriuose ginant Lietuvos laisvę kalbėjo JAV prezidentas George H. Bush bei senatorius John Glenn), atveždavo savo „Baltic Enterprises”, „Baltic Associate” prekes – vaizdingus Vyčius, spalvingas juostas,

plakatus, lipdukus su neįprastais šūkiomis, knygas ir kitą vertingą medžiagą.

Kartą vieno renginio Clevelando miesto centre metu jis „Cleveland Press” laikraštyje pamatė nuotrauką, kurioje prezidentas Ronald Reagan laiko iškėlęs jam Čikagoje įteiktą juostą, pagamintą Gintaro – „I Love Lithuanians”. Gintarui tai buvo staigmena, jis iki tol nežinojo, kad tokia nuotrauka yra. Šalia stovėjusiam reporteriui iš WERE radijo stoties jis išsitarė, kad tai jo pagaminta juosta. Jis pakvietė Gintarą į stotį papasakoti apie juostą ir Lietuvą.

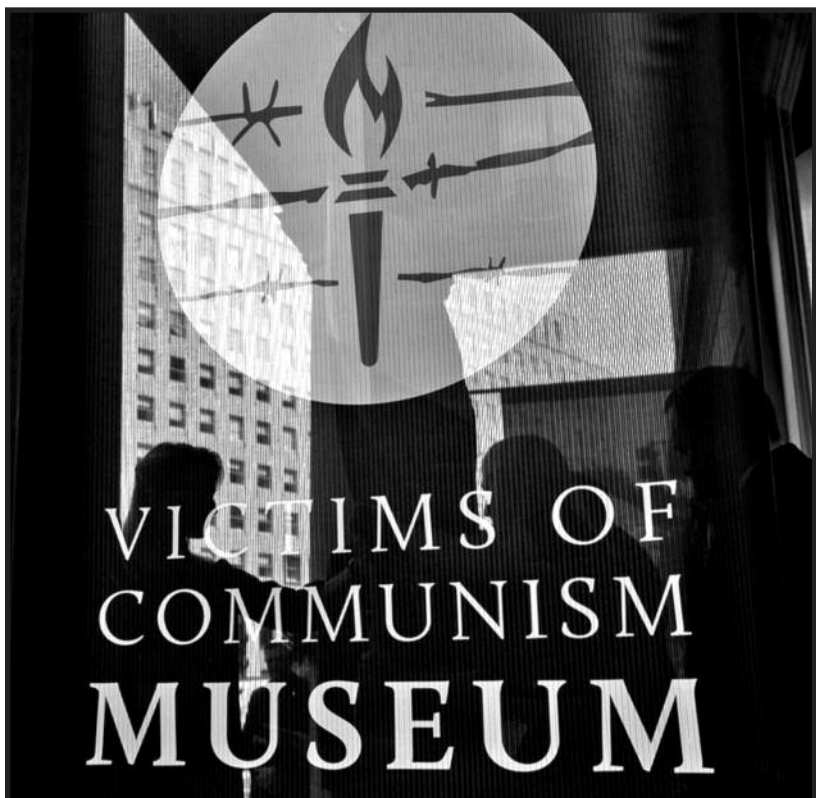
Gegužės 21-ąją Clevelando Lietuvių klube atidarytą parodą (ją meniškai sudėliojo kūrybinga Lietuvių namų pirmininkė Rūta Degutienė) išvydo visuomenė ir Clevelando lituanistinės mokyklos penkiasdešimt antroji mokinių laida. Per mokyklos vedėją Astą Schlehticovienę svečias mokyklai padovanojo savo nuostabią knygą „Spalvinu LIETUVĄ” (Lithuania. A Coloring Book). Spalvinimo knygelė lietuvių ir anglų kalbomis skirta užsienio lietuviams ir atskleidžia Lietuvos bei jos žmonių istoriją. Knyga išleista LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos lėšomis.

Visuomenės džiaugsmui birželio 5-ąją paroda buvo papildyta dar daugiau įdomių eksponatų. Birželio 25 d. paroda bus perkelta į Philadelphia ir ją galės pamatyti Šokių šventės dalyviai. Po šventės parade toliau keliaus per lietuvių bendruomenes Amerikoje.

Gintaras Karosas dovanoja savo knygą „Spalvinu LIETUVĄ”, Clevelando lituanistinei mokyklai, ją priima mokyklos vedėja Asta Schlehticovienė.

Washingtono centre, McPherson aikštėje pradeda veikti pirmasis ir kol kas vienintelis Jungtinėse Valstijose muziejus, skirtas komunizmo aukoms atminti.

„Facebook“ nuotraukos

Washingtono atidarytas Komunizmo aukų muziejus

Birželio 13 dieną Washingtono duris atvėrė pirmasis ir kol kas vienintelis šalyje istorijos muziejus, skirtas komunizmo aukoms atminti. Lietuva prisideda prie šio muziejaus kūrimo, skirdama tam savo eksponatus.

Lietuvos institucijų pastangomis į jo ekspoziciją artimiausiu metu iškeliama unikali tremties ir rezistencijos eksponatai iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus (Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, Vilnius). Juos atrinko konkursą laimėjusio valstybės istorinės atminties projekto kuratorė Ramunė Driaučiūnaitė kartu su muziejaus fondų saugotojų komanda.

„Šiuo metu kartu su kolegomis iš JAV ieškome optimalių sprendimų pagrindiniam projekto tikslui pasiekti, kad per autentiškus eksponatus – politinio kalinio numerį, rožančių iš duonos, tabokinę su išraižytu tėvynės ilgesio posmu, KGB pareigūnų kratos metu konfiskuotą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos numerį ir perfotografuotą Kronikos numerio juostelę, skirtą slaptam gabenimui į Vakarus – skleisti žinią apie 50 metų trukusią Sovietų Sąjungos okupaciją Lietuvoje“, – sako muziejininkė R. Driaučiūnaitė.

Primintina, kad sovietinė okupacija Lietuvoje truko 50 metų (1940–1990). Per visą šį laikotarpį šimtai tūkstančių Lietuvos gyventojų, pasipriešinusių okupaciniam režimui, prievartinei kolektyvizacijai, įvairiems tikėjimo ir žmogaus teisių suvaržymams, patyrė brutalias represijas: stalininiu laikotarpiu buvo sušaudyti, įkalinti sovietų kalėjimuose ir lageriuose, ilgiems metams ištremti į atokius Sibiro regionus, postalininiu laikotarpiu – nuolat saugumo persekioti, tardyti ar prievarta gydyti psichiatrinėse ligoninėse ir kt. Daugumai po paskirtos bausmės atlikimo ar ilgų tremties metų, uždrausta grįžti į tėvynę.

Pasak istorijos mokslų daktaro Arūno Bubnio, sovietinės okupacijos laikotarpis Lietuvos visuomenės atmintyje paliko gilių randų: „Pasaulio visuomenė per mažai apie tai žino. Eksponuoti autentiškus eksponatus ir pristatyti Lietuvos okupacijos istoriją Komunizmo aukų muziejuje Vašingtone Amerikoje yra puiki galimybė užsienio auditorijai ir lietuvių diasporai parodyti, kaip totalitarinis režimas elgėsi su okupuotos valstybės žmonėmis ir kokių valios pastangų reikėjo kiekvienam, išdrįsusiam pasipriešinti“, – sako Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vadovas.

Pasak Lietuvos valstybės istorinės atminties tyrimų ir įamžinimo programų vykdančio centro generalinio direktoriaus dr. Arūno Bubnio, numatoma, kad projektas bus tęstinis ir ateityje Jungtinių Amerikos Valstijų visuomenei bus pristatomi ne tik ekspoziciniai eksponatai, bet ir sovietinės okupacijos

laikotarpį Lietuvoje atskleidžiančios kilnojamosios ir virtualios parodos, leidiniai, vyks tarptautinės mokslinės konferencijos bei kita edukacinio pobūdžio veikla: kuriamos bendros akademinės programos, vystomi švietėjiški projektai.

„Po Sovietų Sąjungos žlugimo 1991 m. tiek amerikiečiai, tiek Vakarų Europos gyventojai pradėjo užmiršti traumuojančią komunizmo palikimą ir šio režimo nusikaltimus milijonams žmonių visame pasaulyje“, – sako vienas iš Komunizmo aukų Washingtono muziejaus įkūrėjų ir buvęs Komunizmo aukų memorialo fondo vadovas dr. Lee Edwards. „Valdančios komunistinės partijos vis dar sprendžia penktadalio pasaulio gyventojų likimą, todėl atidaryme šį muziejų komunizmo aukoms atminti, kad jis būtų paminklas žuvusiems ir nukentėjusiems nuo režimo, ir vilties švyturys tiems, kurie priešinosi totalitarinių režimų ir diktatūrų terorui“, – teigia jis.

„Komunizmo aukų muziejaus atidarymas yra daugiau nei trijų dešimtmečių darbo ir daugybės specialistų indėlio, kulminacija, – sako Komunizmo aukų muziejaus Washingtono prezidentas ir generalinis direktorius ambasadorius dr. Andrew Bremberg. – Tikiuosi, kad muziejus, prie kurio įkūrimo dirbo pasaulinio lygio istorikų, architektų ir menininkų komanda, taps vieta, leisiančia komunizmo aukoms jausti, kad jų istorija yra išgirsta, kad ji gyva demokratinė šalių gyventojų atmintyje.“

„Komunizmo aukų muziejus taip pat bus vieta prisiminti pasaulinius praeities ir dabarties komunizmo nusikaltimus, – teigia Komunizmo aukų muziejaus valdybos narys dr. Edwin J. Feulner. – Mu-

ziejaus pastangos bus nukreiptos stiprinti vakariečių asmens laisvės, liberalios ekonomikos, teisinės valstybės, demokratinės savivaldos ir žmogaus teisių vertybes.“

Pasak dr. Elizabeth Edwards Spalding, Komunizmo aukų muziejaus vicepirmininkės ir vienos iš jo įkūrėjų, vakarietiškoje kultūroje pakankamai daug klaidingo supratimo apie komunizmą, todėl muziejaus viena paskirčių – silpninti šios destruktivios ideologijos poveikumą šiandieninėse visuomenėse.

Komunizmo aukų muziejus Washingtono įamžina daugiau nei 100 milijonų žmonių, kuriuos nužudė komunistiniai režimai, atminimą. Amerikos mokslininkų teigimu, šiandien per 1,5 milijardo žmonių vis dar gyvena ir dirba aktyviai demokratijai ir žmogaus bei pilietinėms teisėms priešišku komunistinių vyriausybių valdomose šalyse. Tai pirmasis muziejus Amerikoje, skirtas atskleisti komunizmo istoriją, tiek jo dabartinį pasaulinį išplitimą Europoje, Azijoje ir Pietų Amerikoje.

Muziejų sudaro parodų, konferencijų ir renginių erdvės. Pirmame jo aukšte yra trys pagrindinės lankytojams skirtos galerijos, kurios pasakoja komunizmo istoriją ne tik per artefaktus, bet ir interaktyviai. Komunizmo aukų muziejus įkurtas Washingtono centre, McPherson aikštėje (900, 15th St NW).

Šį muziejų valdo Komunizmo aukų memorialo fondas – pelno nesiekianti švietimo, tyrimų ir žmogaus teisių organizacija Jungtinėse Amerikos Valstijose.

LRT.lt

Ekspozicijų salė bus nuolat papildoma, taip pat ir eksponatais iš Lietuvos.

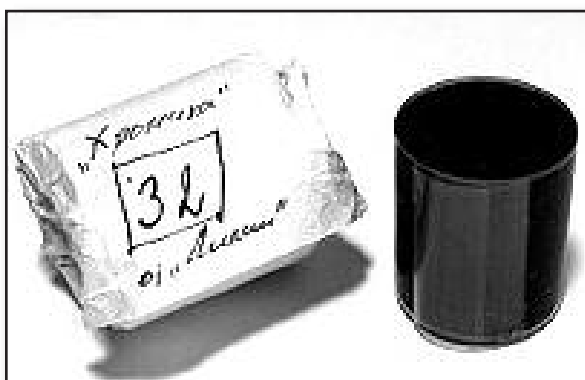
Sovietiniame ypatingojo režimo lageryje kalėjusio lietuvių, politinio kalinio, numeris „1-D-404“. Rusija, XX a. 6 deš.

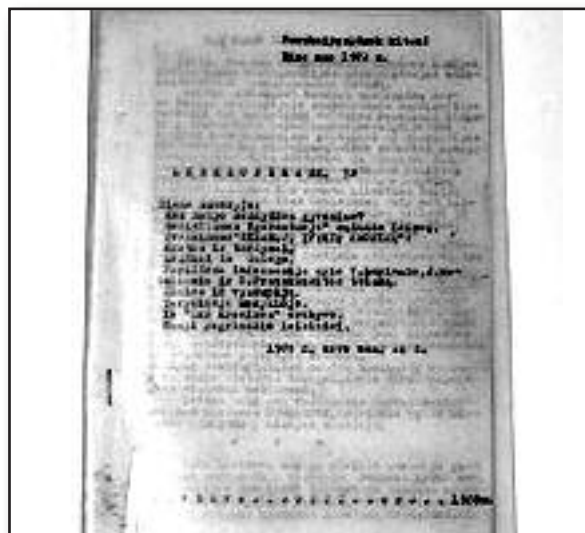
Rožinis iš duonos minkštimo, padarytas Intos lageryje kalinto politinio kalinio, kunigo Eduardo Simaškos. Komijos ASSR, Rusija.

Aliuminė dėžutė rūkalams laikyti, pagaminta lageryje politinio kalinio Romualdo Prekerio. Uchtižemlagas, Uchtos r., Komijos ASSR, 1948 m.

KGB pareigūnų pagaminta negatyvų juosta konfiskuoto pagrindinio leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ Nr. 32 (1978)

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ 1978, Nr. 32
iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

Pagerbtos totalitarinio režimo aukos

Washingtono lietuvių bendruomenės nariai vardų skaitymo akcijoje.

LR ambasados nuotraukos

Birželio 14-ąją, Gedulo ir vilties dieną, Lietuva mini sovietų vykdytų trėmimų pradžios metines. 1941 m. prasidėjusių masinių lietuvių tautos trėmimų metu išvežta beveik 300 000 tautiečių. LR ambasada Washingtone prisijungė prie tradicinės tremtinių ir politinių kalinių vardų ir likimų skaitymo akcijos „Ištark, išgirk, išsaugok“, kurios dėka išsaugome atmintyje ne vien istoriją, bet ir kiekvieną likimą. Akcijoje, vykusi priešais Jungtinių Valstijų Kapitolijaus rūmus, dalyvavo ambasadorė Audra Plepytė, ambasados darbuotojai, lietuvių bendruomenės nariai.

Birželio 11 d. ambasadorė A. Plepytė prisijungė prie Komunizmo aukų memorialinio fondo organizuojamos jau 15-osios kasmetinės tautų vainikų padėjimo ceremonijos prie Komunizmo aukų memorialo Washingtono. Ant paminklo pje-destalo yra užrašas: „Už visų nelaisvėje esančių tautų laisvę ir nepriklausomybę“. Tai neleidžia pamiršti 100 milijonų aukų ir 1,5 milijardo žmonių, vis dar kenčiančių nuo autoritarinių režimų.

LR ambasados inf.

Lietuvos vardu vainiką padėjo ambasadorė A. Plepytė.

Amerikiečio išvalgos apie nuotaikas prie Baltijos

Žurnalo „National Review“ š. m. gegužės 30 d. laidoje pasirodė korespondento Andrew Stuttaford straipsnis apie dabartines nuotaikas Baltijos valstybėse – „On the Northeast Frontier“. Jo pastraštyje perspėjame: „The Baltics keep a wary eye on Russia“. Korespondentas aprašo savo apsilankymą Taline ir Rygoje, apgailestaudamas, kad negalėjo aplankyti Lietuvos. Tačiau jo išpūdžiai ir išvalgos verti ir lietuvių dėmesio.

Taline korespondentas susitiko su buvusiu Estijos prezidentu Toomas Hendrik Ilves ir kitais Estijos veikėjais. Tiek pasikalbėjimuose Estijoje, tiek Latvijoje, korespondentui Stuttaford buvo pabrėžiama, kad karas Ukrainoje nėra vien tik Putino karas. Tai yra Rusijos karas. Rusijos valdantysis luomas tebesilaiko tų pačių politinių, imperialistinių ir karinių principų, kurie nekinta šimtmečiais. Tačiau Estijos Tarptautinio gynybos ir saugumo centro analitiko James Sherr nuomone, Putino vaidmuo reikšmingas. Jo požiūrį į Ukrainą palaiko daug žmonių Rusijoje, bet jei ne Putinas, vargu ar būtų pradėtas karas. Panašiai, kaip buvo su Hitleriu ir Vokietija, mano Stuttaford.

Korespondentas Taline ir Rygoje pastebėjo daugelį Ukrainos vėliavų ir protesto prieš Rusijos agresiją plakatų. Rygoje Putino galva vaizduojama kaip kaukolė arba ji rodoma pakarta, nukirsta giljotinos, o taip pat su hitleriškais ūsais. Tokius vaizdus Rusijos ambasadorius Latvijoje gali matyti netoli savo šalies atstovybės Rygoje.

Korespondentas Stuttaford susidarė nuomonę, kad į Baltijos valstybių ateitį vyresnieji gyventojai žiūri šiek tiek kitaip nei jaunesni. Žmonės iki 50 metų mano, kad Baltijos šalių narystė NATO jas apsaugos, tuo tarpu vyresnieji yra labiau susirūpinę, nes prisimena sovietų okupacijos laikus. Estija ir Latvija taip pat patiria rusakalbių mažumos prob-

lemą. Rusakalbiai sudaro apie 25 proc. Estijos gyventojų, ir apie 30 proc. – Latvijos. Šis procentas dar didesnis sostinėse – Taline ir Rygoje. Latvijos Daugpilyje ir Estijos Narvoje rusakalbiai sudaro gyventojų daugumą. Gyvena jie taip vadinamoje rusiškos žiniasklaidos erdvėje – populiarius filmus, sporto rungtynes mato su rusiškos propagandos doze. Baltijos šalys yra uždraudusios kai kurias Rusijos televizijos transliacijas. Tačiau yra pavojus, kad Kremlius, norėdamas sukelti suirutę, gali rasti pritarančių Estijoje ir Latvijoje.

Anot korespondento, jeigu Putinas laimėtų Ukrainoje, tai Kremlius mestų žvilgsnį į Baltijos valstybes. Jeigu rusams pavyktų užkariauti Lietuvą, Latviją ir Estiją, tai būtų įrodymas, kad NATO organizacijos bendros gynybos principas negalioja. Tai sugriautų NATO organizaciją. Todėl suprantama, kad Estijos premjerė Kaja Kallas ir kiti Baltijos valstybių vadovai ragina NATO didinti karinių pajėgumų Baltijos valstybėse. Baltijos valstybių premjerai norėtų, kad kiekvienoje valstybėje būtų NATO divizija. Tuo būdu būtų pabrėžiama, kad NATO organizacijoje nėra antraeilėlių narių.

Korespondento straipsnis baigiamas šiek tiek pesimistine gaida. Jis mano, kad jeigu Putinas pasitenkintų daliniu laimėjimu Ukrainoje, Rusija po kiek laiko vėl imtųsi agresijos. O jeigu Putinas būtų nuverstas, ar būtų pakirsta jo sveikata, jo vietą, be abejo, užimtų panašiai mąstantys pasekėjai. Stuttaford pastebėjo, kad jau prieš 2008 m. Gruzijos užpuolimą Baltijos valstybės išpėjo Vakarais apie Putino Rusijos grėsmę, bet dažnai tie perspėjimai buvo ignoruojami. Korespondento nuomone, Vakarams reikia daugiau klausyti Baltijos valstybių žmonių, kurie giliau supranta Rusijos kėslus.

MANO VIRTUVĖ

Iš rabarbarų – ne tik pyragas

Vištiena su saldžiarūgščiu rabarbarų padažu

Reikės:

450 g (apie 1 sv) vištos krūtinėlių
1/2 šaukštelio druskos
1/4 šaukštelio maltų pipirų
1 šaukšto čobrelėlių aliejaus kepimui
1/2 puodelio vištienos sultinio
1/3 puodelio smulkiai pjaustytų svogūnų
1/4 puodelio baltojo balzaminio acto (galima keisti obuolių actu)
1 puodelio supjaustytų rabarbarų
1 šaukšto medaus
1 šaukšto smulkinto šviežio peletrūno

Vištieną įtrinti pipirais, čobreliais ir palaikyti 30 min. Didelėje keptuvėje ant vidutinės kaitros įkaitinti aliejų. Sudėti mėsa ir kepti po 6–8 min. iš abiejų pusių. Baigiant kepti pabarstyti druska ir sudėti į lėkštę.

Į keptuvę, kur kepė mėsa, įpilti sultinio, suberti svogūnus, įpilti acto ir ant stipresnės kaitros pavirinti 2 min. Skysčio turi likti apie pusę. Suberti rabarbarus, pagardinti medumi ir kai-

tinti, kol rabarbarai suminkštės, bet nepraras formos. Pagal skonį pasūdyti, pabarstyti peletrūnu. Į padažą sudėti vištieną ir pakaitinti dar 1 min.

Apkepas su rabarbarais ir obuoliais

Reikės:

400 g (14 oz) obuolių
400 g (14 oz) rabarbarų
350–400 g (12–14 oz) baltos duonos, tinkamos skrudinti
1/2 arb. šaukštelio nutarkuotos citrinos žievelės
500 ml pieno
1/2 puodelio cukraus
3 kiaušinių
100 g (3,5 oz) sviesto
2 šaukštai kapotų riešutų
1 arb. šaukštelio cinamono žiupsnelio druskos
plaktos grietinės, jogurto ar uogienės (nebūtina)

Batoną ar kitą skrudinimui tinkamą duoną supjaustyti plonomis riekiemis, o riekės – trikampeliais.

Kiaušinius išplakti su pienu, puse kiekio cukraus ir citrinos žievelėmis. Obuolius supjaustyti plonomis skiltelėmis, rabarbarus – mažais gabaliukais.

Kepimo formą ištepti sviestu. Tada pakaitomis sudėti duonos gabalėlius ir obuolius su rabarbarais. Supilti kiaušinių ir pieno plakinį.

Sviestą sutarkuoti stambia tarka, sumaišyti su likusiu cukrumi, riešutais, cinamonu ir šiuo mišiniu apibarstyti paruošto apkepo viršų.

Kepti orkaitėje iš anksto įkaitintoje iki 170 C (340 F) apie 40–50 min. Patiekti su plakta grietine, pasaldinta grietine, jogurtu ar mėgstama uogiene.

Skanaus!

Jūsų Indrė

Rabarbarai – sena kaip pasaulis daržovė

Dideliais lapais ir ilgu mėsingu stiebu išsiskiriantys rabarbarai daržuose gali būti auginami ir kaip puošmena, ir kaip daržovė. Manoma, kad Kinijos civilizacija jų džiovintas šaknis naudojo jau prieš 3 tūkst. metų – kaip vidurius laisvinančius vaistus. Pirmieji įrašai apie rabarbarus Vakarų civilizacijoje skaičiuoja daugiau nei 2 tūkst. metų.

Graikai ir romėnai rabarbarus taip pat naudojo medicininiais tikslais. Tik XVII a. vienas italų botanikas pristatė kelias populiariausias valgomų rabarbarų rūšis. Nepaisant to, dar kelis šimtmečius niekas jų, bent jau plačiu mastu, nevalgė. Tačiau šiuo metu rabarbarai

išgyvena tikrą renesansą ir yra naudojami įvairių patiekalų gamyboje.

Kepami rabarbarų pyragai, verdamos košės, uogienės, spaudžiamos sultys, gaminami cukatai ir net vynas. Rabarbarus galima marinuoti, o juos susmulkinus ir sumaišius su ispaninio šalavijo sėklomis bei užkonservavus, žiemą skonius primins kivių. Suomiai iš rabarbarų gmina alkoholinį gėrimą – sima.

Rabarbarų sezonas – trumpas. Labiausiai tinkamas laikas kažką iš rabarbarų gaminti – iki liepos mėnesio. Paskui juose būna mažiau

sulčių, o sausi stiebai netenka skonio. Be to, juose ima kauptis kenksminga mūsų organizmui oksalatai. Jie ypač pavojinga žmonėms, sergantiems podagra, inkstų ligomis, inkstų akmenlige. Linkusiams į inkstų akmenligę, geriausia būtų visiškai vengti rabarbarų mityboje.

Gera naujiena yra tai, kad rabarbarus tinka užšaldyti, prieš tai tiesiog supjausčius gabaliukais arba dar – minutei užpylus karštu vandeniu. Po to reiktų staigiai atvėsinti, geriausia panardinus į ledinį vandenį, ir nusausinti.

Rabarbarai žmogaus organizmui yra naudingi dėl juose esančių organinių rūgščių, antioksidantų bei skaidulinių medžiagų. Taip pat juose gausu magnio, fosforo, geležies, kalcio bei kalio: kiekvienas iš jų atlieka svarbų vaidmenį – rūpinasi krauju, raumenų ir kaulų sistemų darna, yra naudingi inkstams bei taip pat stiprina mūsų imunitetą. Tačiau svarbu pabrėžti, jog šių augalų stiebus reiktų valgyti saikingai, kadangi jie gali itin paspartinti ir mūsų virškinimo procesus.

Vienintelė rabarbarų dalis, kurios negalima valgyti – tai lapai. Jie yra nuodingi. Juose yra oksalo rūgšties ir inkstams kenkiančių toksinų. Tai paaiškėjo Pirmojo pasaulinio karo metais, kai britai buvo skatinami nieko neišmesti ir valgyti rabarbarų lapus. Greitai paaiškėjo, kad ilgalaikis jų vartojimas gali turėti rimtų padarinių – rabarbaras rimtai kenkia inkstų funkcijai.

Tiesa, mirtinas apsinuodijimas yra sunkiai įmanomas – apie 65 kg sveriantis žmogus turėtų suvalgyti 4–8 kg rabarbarų lapų, kad gautų mirtiną oksalo rūgšties dozę.

Parengta pagal LRT.lt ir kitus internetinius šaltinius

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaičių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlfing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Skaitykite „Draugą“ internete

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

www.facebook.com/draugolaikrastis

SPORTAS

M. Aleknai – sidabras, G. Galvydytei – bronzas

Pagerinusi asmeninį rekordą ir pasiekusi geriausią Lietuvos sezono rezultatą G. Galvydytė iškovojo NCAA bronzos medalį.

Oregono valstijoje vykusiame JAV studentų (NCAA) I diviziono čempionate 2 cm iki aukso medalio pritrūko disko metikui Mykolui Aleknai.

Vaikinų disko metimo varžybose 19-metis lietuvis užėmė antrąją vietą. Jis sėkmingiausiai bandymu diską numetė 66 m 15 cm (62,54 – 64,27 – 66,15 – X – 62,36 – 65,42). Nugalėjo vos 2 cm toliau numetęs čilietis Claudio Romero. Trečias liko jamai kietis Ralford Mullings (62 m 46 cm).

Atrankos varžybose vieną iš trijų 800 m bėgimų laimėjusi Gabija Galvydytė (2.02,46 min., asmeninis rekor-

das, geriausias Lietuvos sezono rezultatas), finaliniame bėgime, kovodama dėl JAV studentų čempionės titulo, dar kartą pagerino asmeninį rekordą (2.01,76 min.) ir finišavusi trečia iškovojo NCAA bronzos medalį.

Septynkovės varžybose Beatričė Juškevičiūtė pagerino asmeninį rekordą ir užėmė 7 vietą (5721 tšk.), Olivija Vaitaitytė – 20 vietą (5287 tšk.), o Urtė Bačianskaitė – 22 vietą (4608 tšk.). Beatričės rezultatas 100 m barjeriniame bėgime yra geriausias Lietuvoje šį sezoną.

Šiais metais teisę jame rungtyniauti iškovojo kaip niekada daug – net penki – studentai iš Lietuvos.

Dėmesio! Intriguojantis pasiūlymas moksleiviams, kurie šią vasarą lankysis Lietuvoje.

Moksleiviai į Vyriausybę

Aktyvūs, iniciatyvūs ir smalsūs moksleivius iš formaliojo ir neformaliojo ugdymo lituanistinių mokyklų kviečiami dalyvauti jau 14-tąjį kartą vykdomame projekte „Moksleiviai į Vyriausybę“, kuriuo siekiama supažindinti baigiamųjų klasių moksleivius su Lietuvos Respublikos Vyriausybės veikla. Projekto dalyviai turės galimybę iš arti pamatyti Lietuvos institucijų ir politikų kasdienį darbą ir savaitę patys dalyvauti šioje veikloje.

Šių metų projekto tema – „Moksleiviai Lietuvos ateičiai“. Registruotis kviečiami paskutinę ir priešpaskutinę klases (11 ir 12 ar 3 ir 4 gimnazijos klases) baigę moksleiviai.

Planuojama projekto įgyvendinimo data – 2022 m. rugpjūčio 22–26 d.

Svarbu:

– Jei anketos pildymo metu dar nėra žinomi brandos egzaminų rezultatai, juos galima atsiųsti vėliau el. paštu: miv@lrv.lt.

– Registruojantis prašoma nurodyti 2 ministerijas, į kurias pageidaujama patekti. Atrankos komisija atsižvelgs į kandidatų pageidavimus, tačiau esant netolygiam kandidatų prioritetų pasiskirstymui tarp ministerijų, ji gali paskirti dalyvį į kitą ministeriją.

Registracijos anketą ir daugiau informacijos galite rasti čia:

<https://bit.ly/3mF6tBI>

Registracija vykdoma iki 2022 m. liepos 29 d.

URM Globalios Lietuvos departamentas

**REMKIME
DRAUGO
FONDA**

www.draugofondas.org

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

A † A

RIMANTAS „RAY“ PAUŽUOLIS

Mirė 2022 m. birželio 13 d. Miami, FL.

Gimė 1951 m. liepos 22 d. Chicago, IL.

Gyveno Miami, FL ir Andrews, NC.

Nuliūdę liko: žmona Patty; sūnus Nicholas su žmona Gigi, anūakai Liliana ir Ashton; brolis Algis su žmona Judy; sūnėnai Thomas Paužuolis su žmona Nicole, Antanas Paužuolis su žmona Michelle, Dominic Paužuolis, U.S.N. su žmona Gabrielle, U.S.N.; dukterėčia Lindsey Bartlett su vyru Jacob, producerė Emmie ir Ellie Bartlett bei Adeline Paužuolis.

Velionis buvo a. a. Emilijos ir a. a. Antano Paužuolių sūnus ir a. a. Lino (žmona a. a. Carrie) brolis.

A. a. Rimantas Paužuolis bus palaidotas Miami, FL.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus prisiminti velionį savo maldose.

Liūdintys artimieji

Laidot. direkt. – Donald M. Petkus 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A

Dr. JURGIUI ANYSUI

mirus nuoširdžiai užjaučiame žmoną DALIĄ, seserį GRAŽINĄ SLAVĖNIENĘ su vyru JULIUMI, gimines ir artimuosius.

Lituanistikos tyrimo centro darbuotojai

State Farm™

BRYAN KOVACH STATE FARM AGENCY

Providing Insurance and Financial Services

(708)424-8654 www.bryankovach.com

- AUTO **New Lower Rates**
- HOME **for**
- LIFE **Illinois and Indiana**
- HEALTH **Call for free**
- BUSINESS **quote Today!**

Paremkite DRAUGAS FOUNDATION apsipirkdami **amazon smile**

I ŽINGSNIS.
SUSIEKITE SAVO
amazon.com PASKYRĄ
SU
**DRAUGAS
FOUNDATION**
PELNO NESIEKIANČIA
ORGANIZACIJA.

Prisijunkite per
smile.amazon.com

ir paieškoje suveskite
**DRAUGAS
FOUNDATION.**

Šį veiksma pakanka
atlikti tik vieną kartą!

amazon smile
You shop. Amazon gives.

II ŽINGSNIS.
PAKEISKITE VISAS
ŽYMELES
(bookmarks)
IŠ amazon.com Į
smile.amazon.com

KASKART
apsipirkdami Amazon
internetinėje
parduotuvėje įsitikinkite,
kad jungiantės per
smile.amazon.com,
o ne
www.amazon.com

Jums jungiantis ir
apsiperkant per
www.amazon.com, Jūsų
parama DRAUGO
NEPASIEKS.

Jeigu jau apsipirkote AMAZON
internetinėje parduotuvėje
jungdamiesi per
smile.amazon.com,
ir kaip paramos gavėjų nurodėte
**DRAUGAS
FOUNDATION,**
perkant kitus kartus, Jūsų
parama jau automatiškai
pasieks mus.

Renginiai

Trečiadienis, birželio 29
Šiaurės Amerikos lietuvių verslo forumas 2022

Ketvirtadienis, birželio 30, 20 val.
Jaunimo vakaras, Lietuvių Namai

Penktadienis, liepos 1, 20 val.
Linksmas šokių vakarėlis su 3 DJ, Marriott Downtown

Šeštadienis, liepos 2, 20 val.
"Žilvičio" ir P.Meškėlos koncertas, Marriott Downtown

Sekmadienis, liepos 3, 10 val.
Mišios Šv.Andriaus lietuviškoje bažnyčioje

Sekmadienis, liepos 3, 13 val.
Šventės didysis koncertas, Liacouras Arena

Sekmadienis, liepos 3, 18:30
Gala, Šeimų banketas, šokiai, Marriott Downtown

Pirmadienis, liepos 4, 11 val.
LT ir JAV himnai Nepriklausomybės aikštėje

Bilietai ir išsami informacija www.sokiusvente.org

JAV LB Brighton Parko apylinkės valdyba kviečia visus į **Gedulo ir vilties dienos minėjimą**, kuris vyks **birželio 19 d., sekmadienį**, po 10 val. r. šv. Mišių. Po minėjimo susitiksime parapijos kavinėje, kur jūsų lauks meninė programa ir gardūs pietūs. Savo kūrybą skaitys poetės Daiva Valerija Karužaitė, Nijolė Subatienė ir Vilija Vakarytė. Renginys skirtas ištremtųjų į Sibirą aukoms pagerbti. Parapijos adresas: 2745 West 44th St., Chicago, IL 60632.

LTC kviečia jaunimą stažuotei

Kviečiame išsivijus lietuvių jaunimą stažuotis Lituanistikos tyrimo centre (LTC) Lemonte. Šią vasarą priimsime 1–2 studentus. Stažuotės metu studentai turės galimybę susipažinti su LTC saugomais dokumentais, knygomis bei periodika, o taip pat su dokumentų saugojimo ypatumais. Stažuotės trukmė – 4–6 savaitės, per savaitę numatoma apie 20 darbo valandų. Planuojama keletas darbo krypčių – stažuotojai turės galimybę skenuoti bei kataloguoti senas ir svarbias archyvinės nuotraukas bei dokumentus, bendrauti su LTC svečiais ir lankytojais, padėti kataloguoti ir tvarkyti LTC knygas. Stažuotės metu bus mokama stipendija, įsteigta LTC rėmėjo – Lietuvių Fondo.

1 YR - 0.75% APY*
2 YR - 1.00% APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
YTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugofondas.org

Karolis Avižienis su savo darbais **birželio 18–19 dienomis** dalyvaus **GOLD COAST ART FAIR**. Meno mugė vyks Grand Park Butler Field Čikagos miesto centre nuo **10 val. ryto iki 5 val. p. p.** Dailininkų darbus mugei atrinko vertinimo komisija.

Atvykite pasigrožėti ir įsigyti.

2022 VYDŪNO JAUNIMO FONDO LIAUTAUD 10,000 dol. VARDINĖ STIPENDIJA VERSLĄ STUDIJOJANTIEMS BAKALURANTAMS/MAGISTRANTAMS/DOKTORANTAMS

Reikalavimai

Stipendija skiriama lietuvių kilmės studentams, kurie šiuo metu studijuoja ar yra priimti ir užsiregistravę studijuoti Illinois valstijos pagrindiniame, pripažintame verslo universitete, siekdami bakalauro, magistro ar daktaro laipsnius. Studentai turi būti baigę „sophomore“ metus universitete.

Pateikiami dokumentai

- stipendijos prašymo anketa
- vėliausias oficialus pažymių sąrašas
- 2 dėstytojų rekomendacijos
- valdžios išduotos tapatybės kortelės kopija

Stipendijos informaciją ir prašymo anketą galima rasti Vydūno jaunimo fondo tinklalapyje – www.vydunojaunimofondas.org – arba parašius Fondui el. paštu vyduno.fondas@sbcglobal.net.

Stipendijos prašymo anketą su visa dokumentacija gražinti Vydūno jaunimo fondui iki 2022 m. liepos 15 d. adresu:

VYDUNAS YOUTH FUND, INC.
14911 127th St., Lemont, IL 60439

NIJOLĖS BANIENĖS (NYOLE BANYS) 5,000 DOL. VARDINĖ STIPENDIJA MENO STUDENTAMS

Dosnasis geradaris Rimas Banys įkūrė 5,000 dolerių stipendiją savo žmonos a. a. Nijolės Banienės (Nyole Banys) atminimui. Ši stipendija bus teikiama lietuvių kilmės studentams, kurie yra studijavę bent dvejus metus Illinois valstijos pagrindiniuose, pripažintuose meno universitetuose bei kolegijose, siekdami meno (tapybos, keramikos, skulptūros, grafinio dizaino, animacijos ir t. t.) bakalauro, magistro ar daktaro laipsnių.

Dailininkė Nijolė Banienė gimė Kaune 1934 m. Po Antrojo pasaulinio karo atvyko į Čikagą, kur studijavo Illinois ir Roosevelt universitetuose. Studijas tęsė Čikagos Meno institute, kurį baigė 1957 m. Netrukus dailininkės kūriniai – paveikslai, brėžiniai, koliažai bei knygų iliustracijos – buvo išstatyti parodose. Nijolė Banienė dalyvavo per 20 grupinių parodų, surengė 4 personalines parodas. Nijolės Banienės kūryboje vyravo gamtos peizažai, ypač pavasario gėlės.

Nijolė Banienė priklausė La Grange, IL Meno lygai. Dailininkė mirė 2007 m. lapkričio 18 d.

Reikalavimai

Stipendija skiriama lietuvių kilmės studentams, kurie šiuo metu studijuoja Illinois valstijos pagrindiniame, pripažintame meno laipsnio universitete, kolegijoje, siekdami bakalauro, magistro ar daktaro laipsnių.

Pateikiami dokumentai

- stipendijos prašymo anketa
- vėliausias oficialus pažymių sąrašas
- 2 dėstytojų rekomendacijos
- valdžios išduotos tapatybės kortelės kopija

„Violetiniai svogūnai“

Informaciją ir prašymo anketą galima rasti Vydūno jaunimo fondo tinklalapyje: www.vydunojaunimofondas.org arba parašius el. paštu: vyduno.fondas@sbcglobal.net.

Stipendijos prašymo anketą su visa dokumentacija gražinti Vydūno jaunimo fondui iki 2022 m. liepos 15 d. adresu:

VYDUNAS YOUTH FUND, INC.
14911 127th St., Lemont, IL 60439